

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Statsvetenskapliga Institutionen

Vindkraftens utveckling

- En framinganalys av kommuners förståelse av vindkraft

Magisteruppsats i
Statsvetenskap
Vt. 2010
Frida Axelsson
Handledare: Mathias Zannakis
Antal ord: 19 862

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Abstract	3
1 Inledning.....	4
1.1 Vindkraftutveckling i Sverige	4
1.2 Problemformulering	6
1.2.1 Samband inramning utveckling.....	6
1.2.1 Inramningens påverkan	7
1.3 Utgångspunkter	8
1.3.1 Syfte och frågeställningar.....	8
1.3.2 Avgränsningar	9
1.3.3 Centrala begrepp	9
1.3.4 Vidare disposition av uppsatsen.....	10
2 Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning	10
2.1 Möjliga påverkansfaktorer till vindkraftutveckling	10
2.1.1 Påverkansfaktorer i tidigare forskning	10
2.1.2 Fysisk planering och kommunalt självstyre	11
2.1.3 Ekonomiska incitament och privata aktörer.....	12
2.1.4 Medborgares deltagande och acceptans	13
2.1.5 Summering	14
2.2 Inramning	15
3 Studiens utformning	20
3.1 Design.....	20
3.1.1 Upplägg	20
3.1.2 Fallstudier.....	21
3.1.3 Val av analysenheter	22
3.2 Empiriskt material	23
3.2.1 Dokument	23
3.2.2 Respondentintervjuer	24
3.3 Hur materialet och resultaten analyseras.....	25
3.3.1 Kvalitativ textanalys.....	25
3.3.2 Operationalisering och validitet	25
4 Analys, inramning av vindkraft.....	26
4.1 Gotland.....	26
4.1.1 Teknik, Politik	27
4.1.2 Ekonomi	27
4.1.3 Miljö	28
4.1.4 Hälsa och säkerhet.....	29
4.1.5 Estetik och kultur	29
4.1.6 Förändring över tid.....	30
4.2 Piteå.....	30
4.2.1 Teknik.....	31
4.2.2 Ekonomi	31
4.2.3 Miljö	32
4.2.4 Politik	33
4.2.5 Hälsa och säkerhet, Estetik och kultur	33
4.2.6 Förändring över tid.....	34
4.3 Bollnäs.....	34
4.3.1 Teknik.....	34

4.3.2 Ekonomi	35
4.3.3 Miljö	35
4.3.4 Hälsa och säkerhet.....	36
4.3.5 Estetik och kultur	37
4.3.6 Förändring över tid.....	37
4.4 Uppvidinge	38
4.4.1 Teknik.....	38
4.4.2 Ekonomi, Politik.....	39
4.4.3 Miljö, Hälsa och säkerhet.....	39
4.4.4 Estetik och kultur	40
4.4.5 Förändring över tid.....	41
4.5 Askersund.....	41
4.5.1 Ekonomi	42
4.5.2 Miljö	42
4.5.3 Hälsa och säkerhet.....	43
4.5.4 Estetik och kultur	44
4.5.5 Förändring över tid.....	44
4.6 Ulricehamn	45
4.6.1 Ekonomi	45
4.6.2 Miljö	46
4.6.3 Hälsa och säkerhet, Estetik och kultur	47
4.6.4 Förändring över tid.....	47
5 Analys skillnader.....	48
5.1 Skillnad kommun till kommun.....	48
5.2 Inramning i förhållande till vindkraftuppbyggnad	51
5.3 Faktorer till förändring över tid.....	53
6 Slutsats	54
6.1 Diskussion	54
6.2 Generalitet och kumulativitet	57
6.2.1 Möjlighet till att generalisera resultat.....	57
6.2.2 Ytterligare forskning	57
7 Referenser.....	58
7.1 Tryckt material	58
7.1 Hemsidor	61
7.2 Intervjuer	63
Bilaga 1	64
Frågor respondentintervjuer magisteruppsats	64

Abstract

Vindkraftutvecklingen i Sveriges kommuner är olika från kommun till kommun. I vissa kommuner går det snabbare och i andra går det långsammare. Anledningen till det här är inte helt klar men några förklaringsfaktorer har framkommit i tidigare forskning. Dock framkommer även att vad kommuner anser om vindkraft kan ha en stor påverkan på utvecklingen av densamma, men ett sådant samband är inte klarlagt.

Syftet med den här uppsatsen är att försöka visa på ett tydligare samband mellan kommunernas förståelse av vindkraft och hur vindkraftutvecklingen ser ut i respektive kommun. För att undersöka detta samband görs en framinganalys av sex svenska kommuner som har lika goda möjligheter för energiproduktion av vindkraft. Kommunerna delas in i tre kategorier efter hur snabb eller långsam vindkraftutvecklingen i kommunen är. I studien undersöks och jämförs kommunernas inramning av vindkraft för att på så sätt få en bild av om en förståelse inriktad mot möjligheter eller en förståelse inriktad mot risker kan påverka kommunernas vindkraftutveckling.

Resultatet som framkom av studien tyder på att ett samband mellan kommunernas förståelse av vindkraft och hur vindkraftutvecklingen i kommunerna ser ut existerar. Ju mer en kommun ser vindkraftens möjligheter desto snabbare är vindkraftutveckling och likadant när det gäller risker och en långsam utveckling.

Key words: Vindkraft, vindkraftutveckling, framinganalys, framing, kommuner, jämförande fallstudie, ramar, statsvetenskap, miljö

1 Inledning

1.1 Vindkraftutveckling i Sverige

Vindkraft är en fråga som i Sverige är väldigt aktuell och något som regeringen anser det viktigt att satsa på. En markant skillnad i vindkraftutveckling finns mellan olika kommuner i Sverige. Detta kan delvis bero på att olika delar av landet har olika goda förutsättningar för energiproduktion från vindkraft, bland annat beroende på hur starka vindarna är i de olika kommunerna. Däremot finns även skillnader i vindkraftuppbyggnad i kommuner som borde ha samma eller väldigt liknande förutsättningar för just energiproduktion från vindkraft (Kahn 2003:564).

I en proposition från regeringen föreslås att Sveriges energiproduktion från vindkraft skall ha ökat till 30 TWh per år till år 2020, från de 2.0 TWh per år som producerades 2008. Detta beror delvis på viljan att uppfylla de krav som kommer från EU och i förlängningen även de förpliktelser om förnybar energiproduktion som Sverige åtog sig genom att ratificera Kyotoprotokollet 1997. För att uppnå det här är det dock viktigt att vindkraftutvecklingen i kommunerna med stor vindkraftpotential sker smidigt och relativt friktionsfritt. Så är dock inte fallet överallt idag. För att få bukt med olikheterna finns förslag på ändring av plan- och bygglagen där kommuner endast får tre veckor på sig att kommentera planerade byggprojekt och gör de inte det antas de acceptera förändringarna. Detta på grund av att kommunernas inflytande över och intresse i vindkraftfrågan anses ha en så pass stor betydelse att de i vissa fall markant hindrar vindkraftutvecklingen. I det nya förslaget till plan- och bygglagen ingår även större fokus på klimat- och miljöhänsyn, vilket gör att hänsyn till detta måste tas av kommunerna vid planläggning (Regeringen, [Internet], 2009; Ekot, [Internet], 2010).

Tidigare studier som har gjorts angående vindkraftutveckling på lokal nivå har olika svar på varför olikheter förekommer. För att få en övergripande syn på vilka utgångspunkter och resultat olika studier har, indelas resultaten här i olika kategorier som uppräknas nedan utan någon särskild rangordning:

- Fysisk planering och kommunalt självstyre
- Ekonomiska incitament och privata aktörer
- Medborgares deltagande och acceptans

Gemensamt för många av studierna som tidigare gjorts angående vindkraftutveckling är att de alla innehåller delar av förklaringar till vad som gör att vindkraftutvecklingen ser olika ut på olika platser. Däremot kan inte endast en av de här faktorerna förklara orsakerna till vindkraftutvecklingens olikheter. Det som framgår av olika studier är att kommunernas förståelse av vindkraftfrågan är en ytterligare faktor som spelar en stor roll i Sverige. När det till exempel gäller den fysiska planeringen och planläggning över hur och var vindkraft ska finnas i kommunerna beror mycket på kommunernas upplägg och hur svårt de gör det för ett projekt att bli verklighet. Även när det gäller incitamenten som kommer från staten ligger mycket på kommunerna i hur de väljer att tolka och reagera på detsamma (Bergek 2010:4, 7-8; Khan 2003:563-564).

Denna tidigare forskning ger bra inblickar i vilka faktorer som kan bidra till att vindkraftutvecklingen ser ut som den gör på lokal nivå i Sverige. Däremot säger den inte allt. En stor lucka som fortfarande existerar är att kartlägga vilket inflytande kommuners förståelse och tolkning av vindkraft och av vindkraftfrågan egentligen har på den lokala vindkraftutvecklingen. Det är viktigt att undersöka sambanden för att få en förståelse och en klar bild över vindkraftens egentliga hinder. En sådan kartläggning kan även ge en bild av hur kommuners förståelse och tolkningar kan påverka olika processer från beslut till genomförande. Kommuners självstyre är en stor del av planläggning och övrig utveckling i Sverige, vilket gör att vad kommunerna anser intressant och väljer att fokusera på påverkar hur landet utformas. Med vindkraftfrågan som exempel har kommuner i detta fall många möjligheter att undvika statens intresse av vindkraftutveckling till följd av det lagfästa självstyret (Michanek, Söderholm 2006:23, 76-77).

För att kunna bidra till forskningen i den här frågan kommer den här studien att inrikta sig på att göra en kartläggning av kommuners framing av vindkraft. Framing, i uppsatsen sedan kallat inramning, innebär att visa på hur ett visst fenomen diskuteras och vilka argument som används för att beskriva det. Till exempel om vikt läggs vid risker eller möjligheter.

”Analysis of how the news media frame stories about specific technologies provides insights on public perceptions and public discourses, because media effects research suggests that news coverage is the most uncritically accepted type of media message, i.e., audiences tend to trust and assume legitimacy of most news coverage” (Stephens et al. 2009:171).

Citatet ovan visar på hur en framinganalys används i medieanalyser som ett sätt att förstå allmänhetens uppfattning om ett visst fenomen. Det kan spela stor roll i förståelsen av ett fenomen eller en företeelse om vissa vinklingar och argument förekommer mer frekvent än andra eftersom det kan forma omgivningens tankar om fenomenet. Vad som vill undersökas med en framinganalys är dels att bedöma hur argumentationen förs kring ett visst fenomen, men också ibland för att se om inramningen av fenomenet speglar den verklighet fenomenet befinner sig i (Stephens et al. 2009:169-170; Takahashi 2008:154).

Framinganalysen i den här studien kommer att rikta sig mot kommuner och hur de ramar in vindkraft i sina beskrivningar och diskussioner. Detta för att få kunskap om och hur kommuners förståelse av vindkraftfrågan kan påverka hur utvecklingen ser ut. Eftersom tidigare forskning i många fall har kommit fram till att kommuner har stort inflytande över vindkraftutvecklingen i Sverige och att kommunernas förståelse och tolkning av vindkraft är en viktig del, syftar den här studien till att kartlägga den här förståelsen och sen även se om det finns ett samband mellan förståelse och hur utvecklingen ser ut i de olika kommunerna. Jag kommer att genomföra studien som en fallstudie av ett antal olika kommuner i Sverige som alla har lika goda förutsättningar för energiproduktion från vindkraft. Dessa kommuner har sedan valt olika vägar i sitt hanterande av vindkraftfrågan, vilket har lett till att vindkraftutvecklingen är på olika stadier även i de undersökta kommunerna. Sverige som undersökningsland är intressant på grund av att vindkraftutvecklingen är väldigt varierad mellan olika delar av landet. Utvecklingen går långsamt trots att staten är positiv och sätter upp höga mål. Här ska en tänkbar anledning till detta undersökas.

1.2 Problemformulering

1.2.1 Samband inramning utveckling

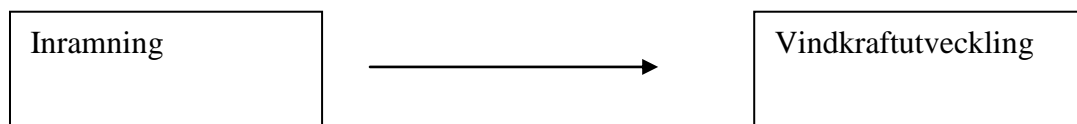
Vindkraftutvecklingen i Sverige idag går mycket långsammare än Sveriges regering och riksdag önskar och utvecklingen skiljer sig mycket mellan olika delar av landet. Givet att kommunalt självstyre är att föredra och är något som även fortsättningsvis kommer att vara en stark komponent i svensk förvaltningspolitik, är det viktigt att få klarhet i vad orsakerna till den ojämna vindkraftutvecklingen bottnar i. Görs inte detta är det svårt att sedan veta vilka åtgärder som ska genomföras för att komma till rätta med det som anses vara ett stort problem. Genom att studera ett komplext fenomen som vindkraftutvecklingen ges bland annat en bild av hur svår kontakten och samarbetet mellan stat och kommun ibland kan vara när

respektive intresse drar åt olika håll, eller när kommunerna inte ser poängen i det staten beslutar (Kahn 2003:565; Bergek 2009:7-8).

I en studie av kommuners förståelse och tolkning av vindkraftfrågan finns en möjlighet att se ett samband mellan kommuners självstyre och vindkraftutvecklingen. Det visar en del av hur beslutsmakten är fördelad i Sverige. För att kunna komma fram till vad som sedan påverkar kommuners förståelse och tolkning behövs först en kartläggning och en diskussion kring att kommuners förståelse är en stor faktor till varför vindkraftutvecklingen ser ut som den gör. För att kunna göra det kommer jag här använda en framinganalys som medel. Analysen visar vindkraftens olika aspekter, och hur kommunerna förstår och tolkar dem, genom vilka risker och möjligheter de lägger vikt vid i sina beskrivningar och diskussioner kring vindkraft. Studien som görs i den här uppsatsen är alltså viktig för att få en ytterligare pusselbit i vad som egentligen ligger bakom att vindkraftutvecklingen i Sverige ser olika ut från kommun till kommun. En ytterligare faktor som gör studien viktig är att den visar på en maktfördelning i Sverige som inte så ofta blir belyst. Att förstå vilken roll lokala delar av ett land har ger en ännu större förståelse av både hur det politiska systemet i landet fungerar och även varför utvecklingen i ett land ser ut som den gör inom många områden.

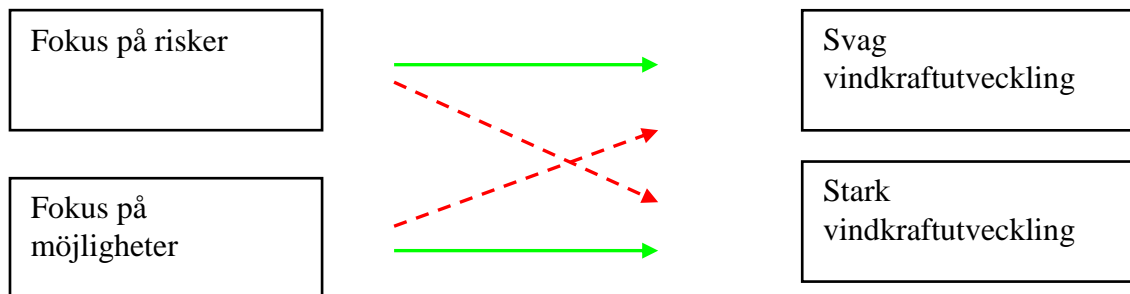
1.2.1 Inramningens påverkan

Förutom att beskriva hur kommunerna ramar in vindkraft syftar den här studien även till att försöka visa på om vilken typ av förståelse kommunerna har av vindkraft kan påverka vindkraftutvecklingen. Undersökningen kommer jag att göra i liten skala genom att endast undersöka hur kommunen ramar in vindkraft och sedan undersöka hur vindkraften ser ut i kommunen idag. Den oberoende variabeln är i den här delen av undersökningen själva inramningen medan de beroende variabelerna är utfallet av hur vindkraftutvecklingen ser ut idag. Hypotesen är att hur kommunen ramar in vindkraften även påverkar själva utvecklingen.

Det troliga utfallet är då att de kommuner som ramar in vindkraft på så sätt att de främst fokuserar på riskerna har en svagare vindkraftutveckling än de kommuner som fokuserar på vindkraftens möjligheter. Ett utfall som då skulle motbevisa den här hypotesen är att kommuner som fokuserar på riskerna med vindkraft har en stark vindkraftutveckling i

kommunen och kommuner som fokuserar på möjligheterna med vindkraft har en svag vindkraftutveckling.

De sex kommuner som kommer att undersökas kommer att vara uppdelade i tre kategorier. En kategori med två kommuner som redan har satsat mycket på vindkraft. En andra kategori med två kommuner som ännu inte har kommit så långt med vindkraftuppbyggnaden i kommunen men som är på väg att färdigställa vindkraft- och översiktsplaner där uppbyggnad av många verk finns planerat. Till sist en tredje kategori med två kommuner som har satsat mindre på vindkraft och som inte har kommit så långt i sitt planarbete angående vindkraft.

1.3 Utgångspunkter

1.3.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att kunna bidra till den redan befintliga forskningen om varför vindkraftutveckling ser olika ut i Sveriges olika kommuner. För att kunna göra det kommer fokus att ligga på vilka värden vindkraften ges i kommunledningens diskussioner, eftersom detta sedan kan vara en faktor som förklarar hur den enskilda kommunen väljer att lägga upp vidare uppbyggnad av vindkraft inom sin area. Därför kommer även hypotesen som skall testas i uppsatsen att vara: **Kommuners sätt att rama in vindkraft och fokusera på antingen risker eller möjligheter påverkar vilken typ av vindkraftutveckling kommunen sedan har.**

För att kunna undersöka om den här hypotesen stämmer och för att få kunskap i hur inramning av vindkraft i kommuner egentligen ser ut, kommer uppsatsen även att utgå från tre frågeställningar. 1) *Hur ser inramning av vindkraft ut i de undersökta kommunerna?* 2) *På vilket sätt skiljer vindkraftinramningen från kommun till kommun?* 3) *Finns det systematiska*

skillnader mellan hur kommunerna ramar in vindkraft beroende på vilken kategori kommunerna tillhör genom sin satsning på vindkraft?

1.3.2 Avgränsningar

Den här uppsatsen kommer inte att gå in på tekniska aspekter av vindkraften. Detta på grund av att den tekniska utvecklingen är en fråga för sig, som i och för sig även den påverkar hur utvecklingen och utbyggnaden av vindkraft i ett land ser ut. Men här ligger fokus istället på hur vindkraft förstås och tolkas i de olika kommunerna, vilket sedan kan ha betydelse för hur olika beslut yttrar sig. Inte heller kommer risker eller möjligheter ur ett miljöperspektiv diskuteras i frågan om vindkraftens utveckling. I den här studien är utgångspunkten att vindkraft, som den ser ut idag, är en energikälla som kan utvecklas och utnyttjas mer i landet, vilket även har varit ett önskemål från statens sida sedan en längre tid tillbaka. Både tekniska och miljömässiga möjligheter och risker kommer däremot att tas upp i samband med kommunernas inramning av vindkraft, men då endast till följd av att kommunerna fokuserar på de frågorna. Detta på grund av att diskutera tekniska och miljömässiga risker och möjligheter inte har så mycket med syftet med uppsatsen att göra.

1.3.3 Centrala begrepp

För att läsare skall kunna förstå studien och för att det skall vara klart och tydligt vad det är som undersöks i studien är det viktigt att de begrepp som används är tydligt definierade. I den här studien användes några olika huvudbegrepp. Några av dem är *vindkraft* och *vindbruk* – utan att gå in på för mycket tekniska detaljer syftar vindkraft mer till verken eller byggnaderna som är själva elproducenterna, medan vindbruk syftar till hur verken används och hur själva energin som kommer ifrån dem används (Regeringen, [Internet], 2008). Nästa centrala begrepp är *vindkraftutveckling* – vilket här innebär den fysiska utvecklingen, alltså uppbyggnad av själva kraftverken i de olika kommunerna och var de placeras. I den här uppsatsen är även kommunerna en viktig del, till exempel diskuteras kommunernas förståelse och kommunernas utgångspunkter. Med *kommunerna* – menas då kommunledningen, alltså kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, och även de nämnder och förvaltningar som finns under kommunledningen. Alla andra aspekter som ordet kommun kan innehålla tas upp med annan benämning. Utgångspunkten för studien är att undersöka kommunernas inramning av vindkraft, vilket ger en bild av kommunens syn på detsamma. I studien kommer det att kallas

kommunens *förståelse* eller *tolkning* av vindkraftsfrågan. Förståelsen eller tolkningen av vindkraft är alltså kommunens konstruktion av vindkraftfrågan och vilka egenskaper de tillskriver vindkraften.

1.3.4 Vidare disposition av uppsatsen

I avsnitt två av uppsatsen kommer tidigare forskning att diskuteras genom att ta upp faktorer som anses påverka vindkraftutvecklingen på lokal nivå så som fysisk planering, ekonomiska incitament och medborgares deltagande. Vidare kommer de teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för uppsatsens utformning, så som de referensramar som ska användas, tas upp och diskuteras. I slutet av avsnittet kommer även de olika kategorierna till så kallade ramar att diskuteras. Tredje kapitlet tar sedan upp upplägget av studien och hur undersökningarna och insamlingen av det empiriska materialet kommer att gå till. Även val av vilka kommuner som ska undersökas kommer där att diskuteras.

I det fjärde avsnittet av uppsatsen kommer det empiriska materialet att redovisas genom en beskrivning och analys av hur de olika kommunerna förstår och tolkar vindkraft och vilka olika egenskaper som därför understryks i diskussionerna om vindkraftutveckling. Här svaras alltså på frågeställning ett. I kapitel fem svaras sedan på frågeställningarna två och tre genom en jämförelse av de kommuner som diskuteras i kapitel fyra, med hjälp av de teoretiska utgångspunkter och de referensramar som presenterats i kapitel två. Till sist i det sjätte avsnittet av uppsatsen kommer en sammanfattning av resultaten som framkommit i studien och eventuell ny fakta som framkommit under studiens gång att tas upp och diskuteras.

2 Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning

2.1 Möjliga påverkansfaktorer till vindkraftutveckling

2.1.1 Påverkansfaktorer i tidigare forskning

Enda sedan vindenergi började produceras har vindkraftutveckling sett väldigt olika ut från land till land, men även mellan olika delar av ett land. Anledningarna till varför det ser ut så här har diskuterats bland forskare länge, vilket även har genererat många olika förklaringsfaktorer och modeller. På grund av att den här studiens syfte är att undersöka vindkraftutveckling på lokal nivå är det även den forskning som fokuserar på lokal

vindkraftutveckling som främst kommer att ligga till grund för studiens utformning. Däremot är det inte endast i Sverige som spridningen ser olika ut i olika delar av landet utan det är ett fenomen som förekommer i fler länder i Europa och även i USA (Kahn 2003:563-564; Stephens et al 2009:169; Agterbosch et al 2004:2049; Bird et al 2005:1397). De flesta studier som är gjorda angående vindkraft och vindkraftutveckling är jämförande fallstudier. De studier som tar upp vindkraftutveckling i förhållande till fysisk planering och statlig påverkan är främst fallstudier gjorda med en eller flera kommuner som analysenheter. Studierna jämför kommunernas fysiska planering och även hur vindkraftutveckling skiljer sig mellan kommunerna och kan på så sätt urskilja samband mellan de här faktorerna (Kahn 2003; Bergek 2010; Jobert et al 2007).

Även de studier som undersöker hur ekonomiska faktorer påverkar vindkraftutvecklingen utgår från fallstudier. I de flesta studier är det dock antingen fallstudier med olika vindkraftprojekt som analysenheter eller fallstudier där en jämförelse mellan länder är utgångspunkten. Genom de här jämförelserna visas hur olika projekt påverkas av ekonomiska faktorer och även hur olika länder förhåller sig till ekonomiska incitament som påverkansmöjligheter (Nadai 2007; Toke 2005; Bird et al 2005).

De studier som har undersökt deltagande och medborgares acceptans och dess påverkan på vindkraft har också gjorts som fallstudier och även här har fokus legat på olika vindkraftprojekt. Studierna har undersökt acceptansen hos medborgare runt olika projekt och hur projektens utvecklingsprocess har sett ut. Detta har lett till att samband har framkommit mellan medborgares motstånd till ett visst projekt och att projektets utveckling har gått långsammare (Wolskin 2000; Toke 2005)

2.1.2 Fysisk planering och kommunalt självstyre

I Sverige är en betydande faktor till den ojämna utbredningen av vindkraft, det kommunala självstyret. Detta på grund av att det i plan- och bygglagen 2 § står att *"Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten."* Även i regeringsformen 1 § och i kommunallagen 1 § är det kommunala självstyret fastställt. Genom att kommunerna har självstyrelsen att luta sig mot har de stora friheter när det gäller hur den fysiska planeringen ska se ut i kommunen och är på så sätt även ansvariga för planeringen av vindkraftutvecklingen. Kommunerna har då en möjlighet att prioritera det som de tycker gynnar deras kommun mest. Som tidigare beskrivits har den svenska staten inte möjlighet att påverka utvecklingen så mycket mer än att använda olika styrmedel. Att tvinga kommunerna

till en utveckling de inte vill ha går rent teoretiskt, men är dock en möjlighet som mycket sällan utnyttjas (Kahn 2003:563-564; Regeringsformen 2003; Kommunallag (1991:900); Plan- och bygglagen (1987:10); Michanek, Söderholm 2006:114,117-118; Toke 2005:1539).

Kommunernas egenansvar över den fysiska planeringen gör att de kan välja var de vill sätta upp vindkraft och även hur ansökning för uppsättande av vindkraft ska gå till, vilket ger en viss frihet. På grund av denna frihet har kommunerna en möjlighet att välja hur de ska förhålla sig till statens mål och styrmedel. De mål som sätts på statlig nivå känns inte alltid angelägna för tjänstemän och politiker på lokal nivå, vilket gör att de inte heller har någon anledning till att uppfylla målen. När det gäller vindkraft kan det på kommunal nivå ses som en privat och på så sätt inte en allmännyttig verksamhet. Därför kan tolkningen av vindkraft i vissa kommuner vara mer fokuserad på risker än på möjligheter, vilket kan leda till en långsammare utveckling. Även i samband med sådana projekt där tillstånd måste sökas hos miljöprövningsdelegationen eller hos miljödomstolen istället för hos kommunen, har kommunerna ett visst veto som gör att de kan hindra sådana projekt att komma till stånd. Fördröjningar kan även göras genom att anpassa ansökningsprocessen så att den blir väldigt lång och komplicerad. På så sätt kan kommunernas förståelse och tolkning av vindkraftfrågan vara en väldigt betydande faktor för hur vindkraftplaneringen ser ut, eftersom det både kan avgöra takten för vindkraftutvecklingen och även hur många aktörer som orkar ge sig in i processen (Bergek 2007:7-8; Kahn 2003:577-578; Miljöbalken 17 kap 6 §).

2.1.3 Ekonomiska incitament och privata aktörer

I vissa fall ses de privata aktörerna som de som är och bör vara den drivande faktorn i frågan om vindkraftutveckling och att det är från det hållet initiativen ska komma. Kommer det inga initiativ från andra håll blir frågan inte heller en viktig fråga för kommunen eftersom det inte finns någon pådrivande kraft. Problemet är då att privata aktörer ska ha ett intresse i att investera och dra igång vindkraftprojekt. Ett intresse som inte existerar om det inte finns en ekonomisk vinning i projekten. Detta är beroende av att tillräckligt bra och fungerande ekonomiska incitament ska finnas eller att vindbruket är så pass lönsamt att det är en attraktiv marknad för privata aktörer. I länder där vindkraften har haft en stark utveckling redan från början har en stor bidragande faktor varit att de länderna har satsat på så kallade inmatningspriser, vilket innebär att elproducenten redan från början erhåller ett fast pris för den energi som produceras och att de har en möjlighet att få ut en del utöver det. Även om sådana incitament skulle användas i Sverige skulle dock problemet kvarstå att det är långa

vägar att gå innan ett projekt kan få ett tillstånd att genomföras. Tidigare studier tyder även på att i de fall där medborgares acceptans har varit viktig att vinna när ett projekt ska genomföras, har ett viktigt styrmedel varit ett lokalt ägande där medborgare kan vara delägare i verk. (Bergek 2009:8; Energimyndigheten 2008:5; Kahn 2003:567; Bird et al 2005:1400-1401).

Trots att ekonomiska incitament och privata aktörer är viktiga för att föra vindkraftutvecklingen framåt, är de inte det enda som påverkar utvecklingen. Det går inte att komma förbi de tillstånd som måste till för att genomföra ett projekt och ofta gäller det kontakt med både kommun och länsstyrelse. Även om det inte förklarar allt i det svenska systemet, kan de ekonomiska delarna definitivt underlätta för vindkraftutvecklingen. Kommuner har en möjlighet att underlätta vindkraftutvecklingen genom att upprätta vindbruksplaner eller i översiktsplanen märka ut där platser för vindkraftuppbbyggnad kan tillåtas. Detta gör det lättare för privata intressen att inleda en tillståndsansökan eftersom de vet att möjligheten att det blir godkänt på den platsen är rätt så stor. När däremot tillståndsansökan måste gå igenom en lång process med detaljplan och miljökonsekvensbeskrivning för varje projekt finns en risk att privata aktörer istället blir avskräckta (Kahn 2003:570-573; Nadai 2007:2724-2725).

2.1.4 Medborgares deltagande och acceptans

Medborgares åsikter om vindkraftutvecklingen är också en faktor som bör räknas in i hur utvecklingen framskrider. Ju mer en fråga debatteras och förs upp till ytan desto längre tid tar en process för att till exempel föra upp vindkraftverk på en viss plats. Alltså kan opinionen bland medborgare påverka hastigheten för utvecklingen av vindkraft och även sprida åsikter till andra delar av en nation. Däremot är opinionen bland medborgare inte en faktor som kan förhindra ett projekt, eftersom det politiska systemet är uppbyggt på ett sådant sätt att de politiska besluten går att genomföra, om det är något den politiska ledningen anser vara nödvändigt. Det politiska systemet bildar även en mall för hur opinionen kan formas, eftersom vissa argument anses ha större tyngd än andra och kan på så sätt påverka utvecklingen mer än andra. Sådana argument rör ofta vindkraftens negativa påverkan på fågellivet eller naturmiljön i området, vindkraften som en opålitlig energikälla, vindkraften som en dyr energikälla och risk för buller- och visuella störningar. De åsikter som tidigare har verkat påverka mycket är de så kallade ”inte på min bakgård”-åsikter, som baseras på att vindkraft ses som en bra och fördelaktig energikälla, men inte just i närheten av där personen i fråga bor

eller måste se vindkraftverken. Åsikter som de här har dock inte framkommit så starkt under olika vindkraftprojekt som har genomförts, vilket då antingen kan bero på det politiska systemets utformning eller på att sådana åsikter inte egentligen existerar i hög grad. Opinionen har makt att sätta agendan, vilket innebär att de har en möjlighet att föra upp en fråga på dagordningen och till diskussion. Däremot är det den kommunala ledningen som tar det slutliga beslutet (Aitken et al 2008:794-795; Wolskin 2000:50-51, 62-63).

Opinion från medborgare blir allt vanligare både i länder med mer och i länder med mindre vindkraft. Som nämnt tidigare har detta en tendens till att förhindra vissa enskilda projekt och fördröja den allmänna utvecklingen, men däremot inte hindra det totalt. Det blir en enklare och snabbare vindkraftutveckling om även medborgare är positivt inställda till de projekt som är planerade. Kommunerna är dock fortfarande de som har den avgörande makten (Kahn 2003:567; Jobert et al 2007:2759).

2.1.5 Summering

Som synes finns det många faktorer som kan påverka vindkraftutvecklingen i enskilda kommuner. En faktor kan inte ensam styra helt över utvecklingen av vindkraft, utan det är inte helt oväntat många faktorer som gemensamt styr. Det som då framkommer hos många av studierna som diskuterar vindkraftutveckling på lokal nivå är att kommunen som organisation har en möjlighet att styra utvecklingen åt det håll de tycker passar för kommunen.

”In addition, whereas most previous studies seem to have taken the public good nature of wind power as a given, a second conclusion from this paper is that a national public interest for wind power does not necessarily translate to a local public interest.” (Bergek 2009:11).

Citatet ovan visar på att vad kommunerna anser angående av vindkraftfrågan är en del i det politiska systemet som styr vindkraftutvecklingen. Detta kan innebära att vindkraftutvecklingen påverkas mycket av vilken förståelse kommunledningen har av vindkraft och åt vilket håll de vill rikta utvecklingen av hela kommunen, baserat på detta. Att staten har vissa mål i frågan behöver inte betyda att kommunerna har samma mål uppsatta för sin utveckling. Är kommunernas tolkning att uppbyggnad av vindkraft inom deras område främst består av risker kanske det inte är givet att de går helt på statens linje.

Eftersom en kommuns förståelse av vindkraft är en så pass viktig faktor i frågan om vindkraftutveckling på lokal nivå, kommer den här uppsatsen att fokusera på hur vindkraft

diskuteras och beskrivs i de olika kommunerna. Det går då att få reda på vilka värden som tillskrivs vindkraftens egenskaper och om det är risker eller möjligheter som betonas. Genom att ta reda på det här går det att se hur förståelsen av vindkraft ser ut i kommunerna, och om det ser olika ut från kommun till kommun. På så sätt kan en pusselbit tillföras till vad det är som gör att vindkraftutvecklingen ser olika ut i olika delar av Sverige.

2.2 Inramning

En framinganalys är en typ av teoretiskt tillvägagångssätt som ofta förekommer i samband med studier av media, för att få en klar bild av hur en viss företeelse ramar in i de diskussioner som förs och vilka egenskaper det är som lyfts fram för att beskriva företeelsen. På så sätt går det sedan att avgöra varför till exempel opinionen för eller emot denna företeelse ser ut på ett visst sätt. Ramar inom vilka en viss företeelse eller händelse beskrivs kan användas både för att föra fram en viss åsikt eller definition, men också för att utvärdera vilka åsikter och definitioner som förekommer frekvent i en debatt. Inramning innebär även att andra aspekter av den beskrivna företeelsen hamnar i skymundan, vilket kan påverka och leda människor, som läser eller hör beskrivningar av företeelsen, mot en tydlig inriktning av åsikter. Därför används inramning frekvent i politiska diskussioner och debatter, eftersom ett parti eller en sida i en diskussion vill framhäva fördelarna med sina förslag och nackdelarna med motståndarnas. Inramningen av de politiska idéer som vill framhåvas kan ske genom att de först förenklas så att de blir förståeliga. Idéerna framhåvs genom att de mer negativa aspekterna av idén undanhålls och de bättre framhåvs. Medborgare ska kunna återknyta till den politiska idén genom den att trycker på delade åsikter och erfarenheter (Entman 2002:391-394; Flanik 2008:2). Detta gör i vissa fall att vissa fakta eller en viss typ av åsikt förekommer mer frekvent än den egentligen borde, baserat på hur många forskare som tror på de fakta eller hur många personer som har den typen av åsikt.

Å andra sidan kan ramor även användas till att belysa den politiska omvärlden och inte endast åt att påverka den. Inramning kan visa på hur förståelsen av omvärlden ser ut eller hur omvärlden ser på ett visst fenomen eller en viss händelse. Genom tolkningar av ett fenomen eller en händelse går det att få en förståelse av hur viktig den här händelsen eller det här fenomenet är, vilket sedan kan leda till en fortsatt utveckling. Ett sätt att identifiera denna tolkning är att kategorisera reaktionerna på händelsen i olika ramor (Rothman 2008:8-9).

I den här studien kommer jag att använda en framinganalys för att förstå och för att kunna beskriva hur kommuners tolkning och förståelse för vindkraftfrågan egentligen ser ut

och även för att se om denna tolkning påverkar vindkraftutvecklingen. Precis som i en medieanalys studeras här vilka åsikter och vilken typ av information som framhävs i de diskussioner som hålls och de texter som skrivs om vindkraft inom en kommun. Genom att studera detta framhävs vad kommunen fokuserar på när det gäller vindkraft. Vindkraftens egenskaper sätts upp i olika ramar och genom att sedan definiera riskerna och möjligheterna inom varje ram går det att föra in kommunens åsikter i ett schema.

För att kunna undersöka vilka värden vindkraft ges i de politiska diskussionerna på lokal nivå kommer den här studien att ha sin utgångspunkt i Stephens, Rand och Melnicks artikel ”Wind Energy in US Media: A Comparative State-Level Analysis of a Critical Climate Change Mitigation Technology” (2009) som redogör för olikheter i den mediala rapporteringen om vindkraft i tre stater i USA. Genom att använda en framinganalys av hur vindkraft värdesätts i tidningsartiklar går det att få en förståelse för varför en del av den medborgerliga opinionen i en viss stat ser ut som den gör. Resultaten som framkom av studien visade på att i stater där tidningarnas rapportering av vindkraft var fokuserad mer på risker än på möjligheter, var opinionen bland medborgare också mer negativ och vindkraftutveckling sågs som kontroversiellt. I de stater där tidningarnas rapportering istället fokuserade på fördelarna med vindkraft är vindkraftutvecklingen större och starkare. Medborgares opinion mot vindkraft i de staterna är inte heller så stark. Tidningarna här skildrar omgivningens syn på frågan om vindkraft, men deras rapportering kan även bidra till hur omgivningens åsikter formas (Stephens et al 2009:169-170, 182-183).

En analys som den ovan ska nu användas på politiska diskurser i kommunerna istället för på media. Detta för att kunna kartlägga kommunernas förståelse och tolkning av vindkraftfrågan och om detta kan påverka vindkraftutvecklingen i Sverige. För att kunna göra det används ett fokusområde från den beskrivna medieanalysen i den här studien, vilket är vilka ramar som används när fördelar och nackdelar med vindkraft beskrivs i kommunernas dokument och diskussioner (Stephens et al 2009:173). Detta fokusområde visar vilka värden som läggs på vindkraft och om det i så fall är möjligheter eller risker som är framträdande. På så sätt går det även att ana kommunernas huvudsakliga tolkning av vindkraft och hur de tenderar att forma vindkraftutvecklingen inom sitt område.

För att kunna studera fokusområdet behövs ett ramverk och kategorier för att kunna utvärdera hur vindkraftens för- och nackdelar beskrivs i de olika kommunerna i studien. De kategorier eller ramar som förekommer i den här studien är: teknik, ekonomi, miljö, hälsa och säkerhet, politik och estetik/kultur (Stephens et al 2009:173). Genom att analysera de här olika ramarna går det att se vilka aspekter av vindkraft de olika kommunerna tycker är viktiga

och sen även om det är möjligheter eller risker det fokuseras på inom ramarna. Detta gör även att en tydligare bild skapas av vad som påverkar vindkraftutveckling. Anledningen till att de ramar som används i den här studien är samma som även används vid inramning av vindkraft i media, är att de ramarna är de som oftast förekommer vid diskussioner angående många miljöfrågor och vilka lösningar som ska användas för att åtgärda de problem som uppstår. Även att flytta de här ramarna ur sitt tidigare sammanhang och in i ett nytt, kan göra att nya insikter uppkommer. Eftersom både studiens utformning är annorlunda och analysenheterna i studien är andra ger ett användande av samma ramar en insikt i om liknande slutsatser går att dra i en annan kontext.

Ramen teknik analyseras i studien på grund av att det både finns tekniska risker och möjligheter med vindkraft. Denna ram inbegriper argument som rör vindkraftens oförmåga att som ensam energiproducent försörja hela landet med energi på grund av att det är beroende av om det blåser eller inte. Å andra sidan kan det istället ses som en pålitlig energiförsörjare eftersom det alltid blåser någonstans.

När det gäller ekonomi kan vindkraft ses som en dyr investering eftersom de enskilda kommunerna får ett stort ansvar för uppsättning och planering, vilket de inte har på samma sätt med andra energikällor. Uppsättning av vindkraft inom kommunens område leder dock till många arbetstillfällen och stärker på så sätt den lokala ekonomin. Finns det inom en kommun många pådrivande privata aktörer läggs kommunens fokus på möjligheterna med vindkraft. Är det däremot inte så många privata aktörer i en kommun kan det vara så att kommunen mest ser vindkraften som en dyr investering. Genom att se vindkraft som en positiv investering för kommunen tolkas vindkraft som en mer fördelaktig investering. Ses det däremot som något som endast är resurskrävande och inte kan ge så mycket tillbaka är det troligt att utbyggnad av vindkraft mest ses som riskfulla investeringar.

Ramen miljö är en av de ramar som inbegriper två starka poler när det gäller vindkraftutveckling. Eftersom vindkraft ofta ses som ett mer miljövänligt energialternativ än många andra är det en anledning till att kommuner kan finna uppbyggnad av detsamma som en möjlighet. Däremot är de miljömässiga möjligheterna inte lika lokalt förankrade som de miljömässiga riskerna, som till exempel naturvärden som kan bli fördärvade och fåglar som blir störda. I de fall en kommun kan finna möjliga lösningar för vindkraftutbyggnad inom kommunens område, trots de lokala risker som kan finnas med en sådan uppbyggnad, bör kommunens tolkning av vindkraft vara fokuserad på möjligheterna. Med det inte sagt att kommuner som tar stor hänsyn till de miljömässiga riskerna med vindkraftuppbyggnad måste ha en helt negativ tolkning av en vindkraftutveckling inom kommunen. Andra orsaker kan

finnas som att kommunen på många ställen har en väldigt känslig natur eller att det faktiskt finns andra ställen som är mer lämpade för vindkraft.

Hälsa och säkerhet är en ram där argumenten främst tenderar att handla om risker och då i synnerhet om buller som kan vara ett stort problem för människor som bor och vistas i områden nära vindkraftverk. Det finns vissa som även anser att vindkraftverken är osäkra byggnationerna och ser risker för nerfallande is och snö från verken. Möjligheterna med vindkraft är att de på lite längre sikt kan minska luftföroreningar och på så sätt bidra till en bättre hälsa.

Ramen politik gäller hur uppförandet av vindkraft speglar det politiska styret i kommunen. Alltså kan kommunen anse att uppförandet av vindkraft kommer att leda till att det politiska styret i kommunen verkar starkt och initiativrikt eftersom vindkraftuppbyggande leder till uppfyllda miljömål och att kommunen kan bli självförsörjande på energi. Å andra sidan kan de istället anse att kommunens politiska styre verkar svagt vid uppsättning av vindkraft eftersom det kan försämra kommunens image och rykte hos till exempel medborgare. Att riskerna inom den här ramen aktivt kommer att tas upp är inte så troligt, eftersom det är synpunkter som möjligtvis användes tidigare i diskussioner om vindkraft.

Till sist kommer ramen estetik och kultur som inbegriper argument rörande vindkraftens visuella påverkan, vilket ur olika vinklar kan ses både som en risk och som en möjlighet. Vindkraftutbyggnad kan vara en risk för historiska och kulturella platser inom kommunen, men också en möjlighet för att skapa en ny typ av kulturlandskap och stärka den lokala kulturen och sammanhållningen.

Genom att studera hur kommunerna förhåller sig till de här olika ramarna när vindkraft diskuteras och behandlas går det att tyda kommunernas tolkningar relativt tydligt. Om en kommun fokuserar på risker inom en viss ram går det inte att direkt dra slutsatsen att kommunen inte har ett intresse i vindkraft, utan det kan bero på att kommunen har särskilda egenskaper som i just det fallet inte överensstämmer med vindkraft. Är det däremot så att en kommun fokuserar på riskerna inom nästan varenda ram kan ett mönster skönjas och det går att anta att kommunen inte är så intresserad av att ha vindkraft inom sitt område. Samma sak gäller då om kommunen istället fokuserar på möjligheter inom nästan varje ram och kan på så sätt antas ha ett intresse av att sätta upp vindkraft.

Tabell 1. Tabellen visar de olika ramar med risker och möjligheter som kan tillskrivas vindkraft i de olika kommunerna.

Ramar	Risker	Möjligheter
Teknik	Tekniska begränsningar och osäkerhet	Teknisk pålitlighet, förfining, och framåtskridande
Ekonomi	Dyrt, destabiliserar lokal ekonomi, minskad turism	Låg kostnad, stärkt ekonomi (jobb, turism etc.), nyttjar gratis resurs
Miljö	Negativa miljökonsekvenser (negativ påverkan på fågellivet, förlust av habitat etc.)	Positiva miljökonsekvenser (minskade koldioxidutsläpp, minskade luftföroreningar etc.)
Hälsa och säkerhet	Hälsa eller säkerhetsrisker (skuggning, navigation, radar, arbetssäkerhet)	Hälsa och säkerhetsförbättringar (minskade andningsproblem)
Politik	Negativa politiska inramningar så som image, kommunens eller politikernas rykte. Hot mot militär eller politisk säkerhet.	Positiva politiska inramningar så som att vara en ledare, närmare politiska mål, självförsörjande elproduktion och stabil energiproduktion
Estetik och kultur	Negativ visuell påverkan. Negativ påverkan på kulturella och historiska platser eller på platser för rekreation	Positiv visuell påverkan. Positiv samhällelig påverkan, förstärkt lokal kultur, sammanföra samhället

Stephens et al 2009:174

För att kunna förstå vad det är som gör att kommunerna ramar in vindkraft som de gör behövs en liten studie längre tillbaka i tiden. Här undersöks om kommuners förståelse av och förhållande till vindkraft någon gång har förändrats och vad det i så fall var som påverkade att den förändrades. Händelser som kan ha påverkat kommunernas förändrade intresse kan vara ekonomiska intressen som ändras eller en påverkan av den nationella och internationella

debatten om klimatförändringar. För att undersöka detta används kategorin ”Förändring över tid” i resultatavsnittet. Till skillnad från de övriga kategorierna som är nutida överblicksbilder, är denna kategori baserad på information om hur förståelsen var tidigare. Sådan information hittas i äldre dokument och i intervjuer.

3 Studiens utformning

3.1 Design

3.1.1 Upplägg

För att kunna besvara de frågeställningar uppsatsen bygger på och för att syftet ska kunna uppfyllas ska en hypotestestande studie göras, vilket innebär att det finns en hypotes att bygga studien på redan från början. Studien skulle även kunna kallas teoriutvecklande, eftersom den inte bygger på en färdig teori och inte heller testar olika typer av teorier på ett fall, utan istället försöker skapa en kompletterande förklaringsfaktor om vad som påverkar vindkraftutvecklingen i Sverige (Esaiasson 2007:124-125). Hypotesen i det här fallet är att kommunledningars förståelse av vindkraft har en väldigt stor betydelse för hur vindkraften utvecklas och breder ut sig i de olika kommunerna. Studien kommer sedan att genomföras med hjälp av en större jämförande fallstudie där sex kommuners utveckling av vindkraft undersöks. Kommunerna har valts ut utifrån sina förutsättningar för en god vindkraftsproduktion, eftersom de på så sätt har haft liknande fysiska möjligheter till utveckling av vindkraft. På så sätt kan det inte vara de fysiska förutsättningarna som har varit en faktor till att vindkraftutvecklingen ser olika ut i olika delar av landet. Urvalet av kommuner görs genom att utgå från energimyndighetens avgränsningar av områden för riksintressen för vindkraft, vilket är områden som är mest lämpade för vindkraft, på så sätt att de har goda vindförhållanden. Kommuner och länsstyrelser får sedan göra en bedömning av riksintresset för vindkraft i förhållande till andra intressen vid en tillståndsbedömning (Energimyndigheten 2009-11-30). De kommuner som kommer att ingå i studien kommer alltså att vara de med flest/störst områden bedömda som riksintressen för vindkraft, eftersom det är de som även har störst möjligheter till god energiproduktion från vindkraft. För att sedan kunna utvärdera hur de olika kommunerna förstår vindkraft kommer en analys av kommunernas inramning att göras. En kategorisering av de argument som används i kommunerna framkommer då de delas upp i de ramar som tas upp i avsnitt 2.2, men de delas

även upp i om argumentet är inriktat på en beskrivning av vindkraftens risker eller om det är inriktat mot vindkraftens möjligheter.

De kommunerna som ingår i undersökningen delas upp i tre grupper utifrån hur deras vindkraftutveckling ser ut idag. Kategori ett består av de två kommunerna i studien som har en snabb vindkraftutveckling. Kategori två består av de två kommunerna i studien som har en vindkraftutveckling som inte ännu är så snabb men där större vindkraftplaner finns och är på väg att genomföras. Kategori tre består av de två kommunerna i studien som har en långsam vindkraftutveckling. Genom den här indelningen av de sex kommunerna i studien blir sambanden mellan hur kommunerna ramar in vindkraft och hur deras vindkraftutveckling ser ut, lättare att hitta. Om alla de undersökta kommunernas vindkraftutveckling hade legat på samma nivå hade det varit svårare att tolka om kommunernas förståelse påverkade utvecklingen även om förståelsen för vindkraft hade varit rätt så lika i de olika kommunerna. När kommunerna istället är kategoriserade blir sambanden tydligare om de finns där. Om kommunerna i kategori ett har en förståelse för vindkraft som är lika och detsamma gäller inom kategori två och tre, blir det tydligt att det finns ett samband mellan förståelsen och utvecklingen. Har en kommun i kategori ett en förståelse som är lik förståelsen som en kommun i kategori tre har, går det istället att påstå att ett samband mellan kommunernas förståelse av vindkraft och hur vindkraftutvecklingen i kommunerna ser ut inte existerar.

3.1.2 Fallstudier

För att kunna uppfylla syftet med uppsatsen och för att kunna svara på de frågeställningar som är uppsatta används en jämförande fallstudie, på grund av att det är det bästa sättet att få en djupgående insikt i vilka inställningar det egentligen finns till vindkraftsutvecklingen i Sverige. Det går att undersöka de olika delarna i debatterna närmare och på så sätt kunna se var i skillnaderna ligger hos de olika kommunerna. Eftersom syftet med studien är att få en insikt till varför vindkraftutveckling ser olika ut i Sveriges olika kommuner och om kommuners förståelse kan påverka utvecklingen, räcker det inte bara med att betrakta resultatet av beslut och den nuvarande utvecklingen. Det som även måste göras är att försöka förstå vilka ramar som används i vindkraftdiskussioner och se om det hänger ihop med hur utvecklingen ser ut i en viss kommun, vilket undersöks bäst genom att göra undersökningar i några olika kommuner. På så sätt går det också att ta reda på om kommunernas förståelse för vindkraft är en bidragande faktor som gör att vindkraftsutvecklingen går snabbare i vissa kommuner än i andra.

Den största likheten mellan de utvalda kommunerna i den här studien är att de alla har stora fysiska möjligheter till vindkraftutveckling, eftersom de alla har stora områden av riksintressen för vindkraft inom sina områden. Kommunerna som ingår i varje kategori är även lika varandra i hur vindkraftutvecklingen i kommunerna ser ut. I andra aspekter är kommunerna olika som till exempel i storlek, invånarantal och politiskt ledarskap. Detta för att jag i uppsatsen vill kunna visa på att ett samband ska kunna finnas i alla typer av kommuner som har goda förutsättningar för energiproduktion från vindkraft. Om kommunerna är lika varandra är risken att sambandet endast finns i den typen av kommuner, om det påvisas. Studien som görs blir en typ av mest olika design. Risken som då framkommer är att det kan vara någon annan faktor som inte är inbegripen i studien som kan påverka utfallet (Esaiasson 2007:116-117).

3.1.3 Val av analysenheter

Populationen som den här studien strävar efter att kunna uttala sig om är de kommuner i Sverige som har relativt stora områden av vindkraft inom sitt område. På grund av att analysenheterna är så pass få i den här studien är det inte helt giltigt att göra ett absolut uttalande om förhållandet mellan förståelse och utveckling. För att komma till en punkt där ett samband syns och där det är troligt att detta samband gäller, behövs antingen en något större studie med fler analysenheter eller ytterligare en studie som den här. Det den här studien kan bidra till är att visa om tendensen till ett samband finns där och i så fall skapa en plattform att bygga vidare ifrån. För att kunna undersöka om ett samband existerar har sex kommuner valts ut för att analyseras och på så sätt representera ett stickprov av de kommuner i Sverige som innehar större områden med riksintresse för vindkraft. Det som sedan ska studeras är de utvalda analysenheternas, kommunernas, olika förståelse för vindkraft och hur de olika ramarna används i vindkraftdiskussionerna. Om urvalet av de undersökta kommunerna utgör en god representativitet för Sveriges kommuner med riksintresse för vindkraft finns det sedan en grund att bygga på för liknande studier (Esaiasson 2007:48-49, 54-58).

Kommuner har valts ut beroende på hur många och stora områden av riksintressen för vindkraft som finns inom kommunens gränser. Som det ser ut idag finns det 423 områden som är avsatta som riksintressen för vindkraft vilket innebär att området ska reserveras för vindkraftsverksamhet. Detta skydd är dock inte heltäckande, vilket innebär att till exempel tidigare verksamhet på avsatt område inte påverkas och kan fortskrida. Även verksamheter som endast är anmälningspliktiga kan fortfarande få uppföras på de avsatta områdena.

Områdena där riksintressena är utpekade har valts på grund av att där finns goda möjligheter till vindkraftutvinning. Dock ska länsstyrelsen vid tillståndsprövning ta hänsyn till andra riksintressen, skyddsområden och bebyggelse (Michanek, Söderholm 2006:114-116; Energimyndigheten 2009).

De utvalda kommunerna för den här undersökningen är: Gotland, Piteå, Uppvidinge, Bollnäs, Askersund, och Ulricehamn. Kommunerna har valts ut på grund av att de är några av de kommuner i Sverige som har de största områdena av riksintresse för vindkraft inom sina kommungränser. De kommuner som ingår i kategori ett i den här analysen är Gotland och Piteå, på grund av att vindkraftutvecklingen i de här två kommunerna går i snabb takt med många uppbyggda verk och många planer på stor uppbyggnad. De kommuner som ingår i kategori två är Uppvidinge och Bollnäs eftersom de inte har haft en så snabb vindkraftutveckling hitintills, men däremot finns översiktsplaner och vindkraftplaner på gång i kommunerna med planer för stort uppbyggande av vindkraft. De kommuner som ingår i kategori tre är Askersund och Ulricehamn eftersom vindkraftutvecklingen i de här kommunerna går långsamt.

För att kunna få en god representativitet har även kommuner från hela landet valts, vilket kan innebära att vissa kommuner som har mindre områden som riksintressen i förhållande till sin storlek än andra har valts. Detta just för att så stora delar av landet som möjligt skulle bli representerade i studien. Även om tio kommuner som ligger precis bredvid varandra har de allra största områdena av riksintresse för vindkraft, kanske resultatet av studien blir missvisande på grund av att kommuner i andra delar av landet agerar och påverkas på helt andra sätt. Det ska även påpekas att skillnaden i storleken på riksintressena i kommunerna inte är så stor att det ska kunna påverka resultatet på något sätt. Risken är att större kommuner även har större resurser för arbete med vindkraft. Detta bör dock inte påverka kommunernas förståelse av vindkraft.

3.2 Empiriskt material

3.2.1 Dokument

För att göra den här studien kommer skriftliga dokument från de olika kommunerna att användas, för att på så sätt kunna spåra vilka argument och vilken typ av ramar som har varit de mest framträdande i diskussioner om vindkraft. Hur beslut om till exempel tillståndsansökningar om vindkraft ska behandlas kan visa på vilka ramar som kommunen håller som

viktigast när det gäller vindkraftutveckling. Även andra dokument som översiktsplanen för kommunen och vindkraftplanen om en sådan finns, kan ge ledtrådar till vilka prioriteringar kommunen tycker är viktiga och hur kommunen tolkar vindkraft. De flesta dokument som kommer att granskas har hämtats på de olika kommunernas respektive hemsidor. Detta kommer kanske att innebära problem om inte alla dokument som är aktuella för studien finns tillgängliga på Internet. Det kan kanske antas att de aktuella och viktigaste dokumenten läggs ut på kommunernas hemsidor så att medborgare och andra intressenter ska kunna ta del av dem. En möjlighet att få dokumenten hemskickade bör annars finnas.

3.2.2 Respondentintervjuer

Den andra halvan av studien kommer att baseras på intervjuer, främst då respondentintervjuer, vilket innebär att de personer som intervjuas ger sina åsikter och sin information om vad som har gjorts, hur diskussionerna har gått och vilka beslut som har tagits. Genom de här intervjuerna kan det gå att få reda på hur debatterna har gått, vilket inte går att få fram genom att granska dokument. Det finns även en möjlighet att komma närmare argument som använts men som inte alltid finns omskrivna i dokument och annan skriftlig information, eftersom det inte är de argument som till slut ligger till grund för ett beslut. Informantintervjuer skulle också kunna göras, men problemet med dem är att även om utgångspunkten är att få fram objektiv information av de personer som intervjuas, är det ändå subjektiv information som ges. Detta på grund av att människor inte har möjlighet att vara helt objektiva. Studier av vilka argument som används i debatter och hur formen av debatterna ser ut är subjektiva ämnen, på grund av att en inställning inte är en objektiv information som går att hitta i ett dokument. Eftersom det är information om kommunens förståelse jag söker är det de intervjuades tolkningar av situationer som är relevanta. Respondentintervjuer är då det bästa valet.

De personer som kommer att bli intervjuade från varje kommun är en tjänsteman som arbetar med fysisk planering och kommunstyrelsens ordförande. Frågorna som kommer att ställas kommer att vara öppna för möjlighet att utveckla svaren.

3.3 Hur materialet och resultaten analyseras

3.3.1 Kvalitativ textanalys

För att kunna beskriva hur kommunernas inramning av vindkraft ser ut används i den här studien en kvalitativ textanalys. Genom att granska kommunernas dokument om vindkraft går det att utröna vilka ramar de använder sig av och om de fokuserar på risker eller möjligheter inom de här ramarna. Den kvalitativa textanalysen är en systematiserande underökning vilken är tänkt att klargöra tankestrukturen hos de olika kommunerna och på så sätt kunna avgöra kommunernas inramning av vindkraft. Ramschemat beskrivet i kapitel 2 är det som kommer att användas för att kunna kategorisera kommunernas olika beskrivningar och argument kring vindkraft och vindkraftutvecklingen. Genom att analysera de dokument kommunerna har om vindkraft och vindkraftutveckling i kommunen går det att föra in kommunernas fokusområden i de olika kategorierna i ramschemat. Ramarna som även är indelade i risker och möjligheter är täckande på så sätt att de tar upp de vanligaste egenskaperna som tillskrivs vindkraft. De tar även upp de olika vinklar, alltså riskerna och möjligheterna, ur vilka de tidigare nämnda egenskaperna går att se. Ömsesidigt uteslutande är de eftersom de inte överlappar varandra och det på så sätt är lätt att dra gränserna mellan vilka delar av argumenten och beskrivningarna som ska ingå i vilken kategori (Esaiasson 2007:156-157, 238, 244-245).

Genom att använda en kvalitativ textanalys går det att få en större inblick i de bakomliggande tankarna till de dokument som finns om vindkraft i kommunerna, vilket sedan även kan visa att kommunernas intresse i vindkraft påverkar vindkraftutvecklingen. Problemen som finns med en analys som den här är att undersökningen riskerar att bli subjektiv trots det analysinstrument som används för att genomföra den. Det som står i de analyserade dokumenten måste tolkas för att sättas in i sina kategorier, vilket gör att risk för misstolkningar finns. Den här typen av analys är dock den som är bäst lämpad för den här studien eftersom dokument måste analyseras för att komma fram till vilka ramar kommunen använder för att beskriva vindkraft i sina diskussioner. En djupare analys måste göras för att komma åt de olika argumenten och skiftningarna i dokumenten.

3.3.2 Operationalisering och validitet

Det praktiska tillvägagångssättet i den här studien är de respondentintervjuer som skall göras för att ta reda på närmare vilka olika faktorer som spelar roll i de olika besluts- och åtgärdsprocesserna. Intervjuerna kommer att göras över telefon, eftersom undersökningen

består av så många analysenheter och eftersom det kanske är flera i varje kommun som måste intervjuas. Detta gör att samtalsintervjuer ansikte mot ansikte skulle vara alldeles för tidskrävande för en studie av den här storleken. Telefonintervjuer är då ett smidigt alternativ eftersom det fortfarande går att ställa öppna frågor och sedan anpassa följdfrågorna efterhand som intervjun fortskrider. Frågorna kommer att se ungefär lika dana ut till varje person som blir intervjuad, men under intervjuens gång kan fokus komma att skifta beroende på vad de intervjuade tar upp.

Den interna validiteten i studien förstärks genom att både en kvalitativ textanalys och respondentintervjuer genomförs. På så sätt bekräftas eller förkastas de uppgifter som kommit fram från till exempel den kvalitativa textanalysen av de respondentintervjuer som görs. Genom att bekräfta eller förkasta de uppgifter som tidigare framkommit går det att tydligare säkerställa resultatet av den orsaksmodell som förhoppningsvis framkommer. Reliabiliteten i studien grundar sig på att allt material som behövs går att få tillgång till och att tiden skall vara tillräcklig för att det ska gå att genomföra en kvalitativ textanalys. Om de här faktorerna ej blir uppfyllda blir det svårt att kunna framlägga tillräckligt stöd för de slutsatser som är dragna. (Problematisera objektivitet och subjektivitet i förhållande till att utröna kommunernas fokusområden i deras förståelse för vindkraft.)

4 Analys, inramning av vindkraft

4.1 Gotland

Gotland har cirka 150 vindkraftverk, vilket motsvarar ungefär 20 % av Gotlands totala energiförbrukning. Planen är att öka detta antal till ungefär 500 verk i framtiden. I nästan hela Gotlands kommun är vindförhållandena lämpliga för vindbruk och vissa delar av kommunen har utsetts som riksintresse för vindkraft. Alla områden kommer dock inte att utnyttjas till sin fulla potential utan kommer att få stå tillbaka för en del andra intressen. På Gotland bor ungefär 57 100 invånare året runt och på sommarhalvåret ökar antalet boende väsentligt. (Gotlands kommun 2009-01-07; Gotlands kommun 2010:7, 31, 39). När de gäller hur Gotlands kommun ramar in vindkraften i olika beskrivningar och argument, kan sägas att nästan alla ramar som finns med i den här studien tas upp. Främst är det vindkraftens möjligheter som tas upp.

4.1.1 Teknik, Politik

Vindkraftens tekniska aspekter berörs endast när beskrivningar av hur mycket energi vindkraften är tänkt att producera enligt de uppsatta målen. Främst gällande att vindkraftstekniken är speciellt fördelaktig på Gotland på grund av de goda vindförhållandena (Gotlands kommun 2010:116). Även politik är en av de ramar som diskuteras mindre. Det sägs ändå att samarbetet med framtagning av översiktsplanen och planeringen av vindkraft har lett och kommer att leda till en politisk stabilitet. Utveckling av vindkraft leder även till att de politiska mål som är uppsatta kan uppfyllas (Gotlands kommun 2010:8).

De här ramarna verkar inte vara de som är de viktigaste i Gotlands kommuns förståelse för vindkraft, vilket kan bero på olika saker. Antingen att kommunen inte anser att de här ramarna har så mycket med vindkraftsutvecklingen i kommunen att göra eller att de redan ses som självklara och inte behöver diskuteras mycket. Dock när de här ramarna väl diskuteras är det endast möjligheterna som tas upp och inte riskerna. Eftersom Gotland har en uttalad strävan att vara en miljövänlig kommun, anses vindkraft stärka denna strävan och på så sätt även visa på att politikerna i kommunen uppfyller sina mål.

4.1.2 Ekonomi

En ram som används frekvent och där endast fördelarna tas upp, är den ekonomiska. Vindkraften beskrivs som en av Gotlands större framtida näringar, vilket skapar både jobb och en ekonomisk stabilitet. Dokument finns där både kostnaden för och avkastningen från vindkraft är uträknat inklusive den utbyggnad av elnätet som kommer att krävas, vilket kan utläsas av citatet nedan.

”I den studie av samhällsekonomiska effekter vid en storskalig utbyggnad av vindkraften som presenterades i juni 2009 sägs att det årligen kommer att skapas 138 arbetstillfällen under en 10-årsperiod för att bygga ut vindkraften så som föreslås i översiktsplanen. Vid en full utbyggnad skapas årligen 155 arbetstillfällen för drift och underhåll. En full utbyggd produktion på 2,5 TWh motsvarar en omsättning på 2000 miljoner kronor vid en prisnivå på 80 öre/kWh vilket är mer än vad såväl turismen och de areella näringarna gör.” (Gotlands kommun 2010:116)

Detta citat kommer från Gotlands kommuns föreslagna översiktsplan och visar på vilka ekonomiska möjligheter kommunen anser att vindkraft kan bidra till. Citatet hänvisar till det

samhällsekonomska dokument som rör vindkraftutbyggnaden i Gotlands kommun. I detta dokument framgår att en utbyggnad av vindkraften skulle löna sig trots de stora kostnader som vindkraft ger upphov till (Gotlands kommun 2009:5-13; Gotlands kommun 2010:9, 39, 64, 116; Gotlands kommun 2008:21, Gotlands kommun 2010-01-21).

Genom att fokusera så mycket på de ekonomiska möjligheterna med vindkraft kommer de ekonomiska riskerna i skymundan och anses inte vara så stora eller ens aktuella för den här kommunen. Den här ramen är en av de viktigaste som används av Gotlands kommun när det gäller vindkraft och som endast används för att visa på möjligheterna. Även att kommunen tagit fram en utredning av de samhällsekonomska effekterna av vindkraft tyder på att vindkraft ses som en viktig framtida näring och ett stort inslag i kommunen.

4.1.3 Miljö

Nästa stora ram som används när vindkraft ska diskuteras är ramen för miljö. Denna ram är den bredaste eftersom det i Gotlands kommun diskuteras både de miljömässiga möjligheterna och de miljömässiga riskerna.

”Av målen i Vision Gotland 2025 framgår att Gotland 2025 har en lokal energiförsörjning som är klimatneutral och bygger på en hög andel av lokalt producerad förnyelsebar energi och att möjligheterna ligger i att utnyttja potentialen för bioenergi, vindkraft och solenergi.”
(Gotlands kommun 2010:102)

Vindkraften är en stor del i Gotlands kommuns utveckling mot ett hållbart samhälle vilket gör att vindkraft och klimat är termer som ofta kopplas ihop i Gotlands kommuns olika dokument (Gotlands kommun 2010:10, 80, 102, 107, 116; Gotlands kommun 2008:11).

I översiktsplanen slås fast att hänsyn ska tas till betydande kulturvärden av vilka det finns många inom kommunens område.

”En stor del av de utpekade riksintresseområdena för vindbruk delar sin riksintressestatus med ett, två, tre och till och med fyra andra riksintressen. Det är företrädesvis områden med betydande natur-, kultur och friluftsvärden.” (Gotlands kommun 2010:32)

Kommunen klargör att riksintressena prioriteras olika beroende på vilka områden det gäller. Ibland får vindkraften stå tillbaka, men den prioriteras ofta vilket gör att även de andra

intressena får stå tillbaka. Vindkraften beskrivs även som en naturresurs värd att ta vara på, på grund av de goda vindförhållandena i kommunen och ses även som en miljövänlig energiproduktion (Gotlands kommun 2010:19, 23, 32, 39, 116).

Förståelsen av vindkraft i Gotlands kommun inbegriper helt klart främst möjligheter när det gäller ramen miljö. Fokus på risker eller möjligheter inom den miljömässiga ramen beror på i vilken situation vindkraft diskuteras. Om frågan diskuteras på ett övergripande plan benämns vindkraft i termer inriktade på möjligheter och ses som en investering som främjar en renare luft och förbättringar för klimatet. Är det däremot specifika platser för vindkraftuppbyggnad som diskuteras ligger dock fokus mer på vilka risker det finns för olika naturvärden i närheten och hur vindkraft kan påverka det närliggande landskapet (Gunnar Gustafsson 2010-03-16; Lars Thomsson 2010-04-16). I den totala förståelsen för vindkraft i kommunen är det dock tydligt att det är möjligheterna som prioriteras inom ramen miljö.

4.1.4 Hälsa och säkerhet

Hälsa och säkerhet diskuteras i samband med vindkraft när det gäller buller och skuggning från verken. Detta försöker dock kommunen kompensera för genom att ha ett visst avstånd från bostäder som krav vid uppsättande av vindkraft. Däremot beskrivs vindkraft även som positivt för människors hälsa på grund av att det minskar koldioxidutsläpp från icke förnybara energikällor (Gotlands kommun 2006:49-50).

Även inom den här ramen går det att se att Gotlands kommun tar upp både risker och möjligheter. Riskerna kan dock vara något som tas upp lite mer frekvent eftersom det är sådana saker som möjligen diskuteras vid varje uppbyggnad av nya verk. Möjligheterna diskuteras istället vid mer övergripande diskussioner till exempel som argument för varför kommunen bör satsa på vindkraftutveckling, menar intervjuade från Gotlands kommun.

4.1.5 Estetik och kultur

De visuella störningarna med vindkraft tas också upp i kommunens diskussioner, men anses inte utgöra några problem eftersom stora delar av Gotland fortfarande kommer att vara fritt från synbar vindkraft. Landskapsbilden är en av de viktiga faktorer som tas hänsyn till vid planering och godkännande av vindkraftsuppbyggnad (Gotlands kommun 2010:39, 116).

Det här är också en ram som diskuteras både vid uppbyggnad av specifika vindkraftprojekt och mer övergripande i översiktsplaner och diskussioner om varför

kommunen bör satsa på vindkraft. Visuella risker och störningar av landskapsbilden är frågor som främst diskuteras vid enskilda projekt. Däremot menar Gunnar Gustafsson att vindkraft även ses som en ny del av den gotländska kulturen och kulturlandskapet, vilket citatet nedan visar tydligt.

”Eller kan [vindkraft] bli en karaktärsbild av just vår tid och i sann mening en kulturyttring, både som en viktig symbol för, och en i megawattimmar mätt, viktig del av den ekologiska hållbarhetskulturen som de flesta kan sluta upp bakom?” (Gotlands kommun 2010:117)

4.1.6 Förändring över tid

Enligt Gunnar Gustafsson har kommunen och politikerna i kommunen hela tiden varit positivt inställda till vindkraft och vindkraftutveckling i kommunen. Däremot har det, under de senaste årens nationella och internationella diskussioner om klimatförändringar, gjort det lättare att argumentera för vindkraft som en motvikt till de stora utsläpp av koldioxid som förekommer. Det har dock aldrig varit någon stor drastisk förändring av synsättet på vindkraft i kommunen. En tendens har tidigare varit att kommunen har velat bygga ut mer än möjligt utan att egentligen ha planlagda underlag till var vindkraft bör sättas upp. Energimyndighetens utnämning av riksintressen har på så sätt gjort det möjligt för kommunen att planera sin utbyggnad av vindkraft och även ge vindkraften en större tyngd i förhållande till andra intressen den konkurrerar med. I de dokument som finns går det att se att vindkraft tidigare har varit ett aktuellt ämne, men att det nu ska göras än större satsningar.

4.2 Piteå

Piteå är den kommun i Sverige som har den största planerade vindkraftparken på gång. Denna park kommer att bestå av 1101 vindkraftverk på ett område som är 50 kilometer långt och tio kilometer brett. En vindkraftuppbyggnad som den här skulle bidra till att 12 TWh el produceras per år, vilket är en stor del av det mål om 30 TWh el som ska produceras av förnybar energi till år 2020, som staten satt upp. Piteå är en kommun som har goda förutsättningar för en lönsam vindkraftproduktion, eftersom det finns stora ytor i kommunen som kan användas. Vindstyrkan i kommunen är även god på många platser i kommunen vilket är grunden till en bra elproduktion från vindkraft. Piteå har annu inte så många verk uppbyggda, men konstruktion av den stora parken har börjat. I Piteå kommun bor ungefär

14 000 invånare. (Norrbottensnytt 2009-04-06; Piteå kommun, *Vindkraft*; Piteå kommun, *Kommun och politik*).

4.2.1 Teknik

Vindkraftens tekniska aspekter tas upp med en vinkling mot vilka förutsättningar Piteå kommun har för att kunna få en god energiproduktion från vindkraft. Det framhålls att det på vissa platser i kommunen finns tillräckligt goda vindförhållanden för att en uppbyggnad av vindkraft ska vara lönsam (Piteå kommun 2001:104).

”Kommunen eftersträvar att bli en energikommun och där vindkraftselen kan bidra till utveckling av drivmedels- och transportsektorn.” (Piteå kommun 2007:116)

Citatet ovan visar på en typ av tekniska möjligheter vindkraft kan ha. Däremot syftar det inte på vindkraftens direkta egenskaper men dock de möjligheter som framkommer av att uppföra vindkraft. Det enda som nämns angående tekniska risker är omdiskuterade varningsbelysningar på vindkraftverkens topp vilket kan vara ett störningsmoment (Peter Roslund 2010-04-13). Detta räknas dock i den här uppsatsen mer till en estetisk risk.

När tekniska aspekter nämns i kommunen, vilket inte är så ofta, gäller det främst möjligheterna. Eftersom ramen inte diskuteras så mycket är det dock svårt att avgöra om den är en del av kommunens förståelse och tolkning av vindkraft. I den mån den är det är det främst möjligheter som lyfts fram.

4.2.2 Ekonomi

Ekonomi är den ram som verkar vara den viktigaste när det kommer till Piteå kommuns tolkning och förståelse av vindkraft. Detta framkommer både genom de dokument som har genomsökts och genom de intervjuer som gjorts. En stor satsning som den som är planerad i Markbygden ger upphov till många nya arbetstillfällen både under uppbyggnad och under skötsel. Befolkningen har tidigare minskat kraftigt i området kring Markbygden, från 4 000 invånare i slutet av 1940-talet till cirka 400 invånare idag, vilket gjorde att både kommunen och befolkningen i området såg den planerade uppbyggnaden av vindkraft i området som en stor möjlighet ur ett ekonomiskt perspektiv (Per Lidström 2010-04-13; Peter Roslund 2010-04-13; Piteå kommun 2007:7, 116).

”Ja, kommunens politiker, det här blev ju så stort också, så att kunde man få till stånd ett så här stort projekt så skulle det kunna innebära att man skulle kunna få en viss sådan här legotillverkningen eller tillverkning hit till Piteå. Så därför så tyckte man att okey det här är kanske inte så kul landskapsbildsmässigt men eftersom det här är så gigantiskt stort så innebär det ju att det här måste ju för lång tid framåt skapa många arbetstillfällen.” (Per Lidström 2010-04-13)

Citatet här ovan visar på att det var mycket av de ekonomiska möjligheterna som har framträtt i diskussionerna om vindkraftutvecklingen i Piteå kommun. Andra aspekter rörande risker har på så sätt fått stå tillbaka. Kommunens tolkning av vindkraft är som synes att vindkraftutveckling leder till goda ekonomiska förhållanden och inom den ekonomiska ramen framhålls endast möjligheter.

4.2.3 Miljö

När argument används som passar i ramen miljö rör det sig bland annat om att öka energiproduktionen av förnybar energi. Detta för att främja det ekologiska perspektivet i kommunen, vilket görs genom att minska användningen av icke-förnybara energikällor och bidra till att mildra klimatförändringarna. Kommunens perspektiv är att vindkraft är ett bra alternativ för att nå målet om en mer hållbar kommun (Piteå kommun 2001:7, 92).

”De föreslagna utredningsområdena för vindkraft kan skapa förutsättningar för en satsning på vindkraft i linje med en långsiktigt hållbar utveckling. Utredningar över naturvärden av betydelse för biologisk produktion saknas inom de aktuella områdena.” (Piteå kommun 2004:59)

Citatet ovan visar på att kommunen är medveten både om de miljömässiga möjligheter och de miljömässiga risker uppsättning av vindkraft innebär. Att möjligheterna nämns kan innebära att kommunens förståelse och tolkning av vindkraft är så pass bra att de är positiva till uppsättning av vindkraft inom sitt område. Detta på grund av att möjligheterna är långsiktiga och inte endast till fördel för Piteå lokalt, medan riskerna är lokala och kan ge utslag direkt vilket kan ses som ett större hot för Piteå som kommun. Enligt Per Lidström, tidigare ansvarig för översiktsplaner och detaljplaner inom kommunen, är kommunen medveten om de risker

som finns för exempelvis naturvård speciellt i samband med det stora projektet på 1101 vindkraftverk som är på gång att byggas upp. Trots detta genomförs det på grund av att möjligheterna väger över.

4.2.4 Politik

En anledning som nämns för att kommunen ska avsätta ett visst område som lämpligt för vindkraftuppbyggnad är att denna åtgärd kan bidra till att kommunen når de lokala miljömål som är uppsatta. Att uppfylla de miljömål som är uppsatta kan visa på ett starkt politiskt ledarskap, eftersom de har en möjlighet att uppfylla det de har sagt att de ska göra. På så sätt ses vindkraft som en möjlighet för att visa upp Piteå som en stark kommun. Själva kommunen kan även bli än mer attraktiv och uthållig vilket är vad Piteå eftersträvar (Piteå kommun 2001:7; Piteå kommun, *Vindkraft*). Inga risker nämns vilket visar på att kommunen även ur den här synpunkten främst tolkar vindkraftens egenskaper som möjligheter. Just eftersom det tydligt påpekas i kommunen att vindkraftuppbyggnad kommer att leda till att kommunala mål uppfylls och att uppbyggnaden även kommer att bidra till att det nationella målet kan uppfyllas, visar det på att kommunen ser möjligheterna att framstå som en stark och driven kommun och på så sätt få politiska möjligheter från en uppbyggnad av vindkraft.

4.2.5 Hälsa och säkerhet, Estetik och kultur

Det som främst har diskuterats i kommunen angående ramen estetik och kultur är riskerna med en förstörd landskapsbild. Detta har varit aktuellt främst med projekt som har varit planerade att genomföras i skärgården, men även för det större projektet på landsbygden. Även synliga störningar så som ljus på toppen av verken är en risk som har diskuterats frekvent i kommunen. Inom ramen hälsa och säkerhet är det även här en av riskerna som får störst plats i diskussionerna och det är risken för buller från verken (Per Lidström 2010-04-13; Peter Roslund 2010-04-13). Argument som rör möjligheter nämns inte alls i samband med de här ramarna, vilket kan visa på att förståelsen för vindkraft inte endast är fokuserad på de möjligheter som finns med vindkraftutveckling. Dock tas inte de här ramarna upp till diskussion i lika stor utsträckning som några av de andra, något som kan visa på att de här ramarna inte har en så stor betydelse för kommunens förståelse av vindkraft.

4.2.6 Förändring över tid

Den förändring över tid som går att se i Piteå kommun är övergången från en förståelse av vindkraft som innehöll främst risker till en förståelse där istället främst möjligheter ingår.

”Till att börja med så hade ju bara några små vindkraftprojekt och då tittade vi, då var det mest att titta på passar det in här, stör det landskapsbilden eller vilka andra negativa konsekvenser kan det få, men med det stora projektet som ligger i ett område som heter Markbygden då vändes ju diskussionen och då insåg vi att här finns stor potential i form av jobb och tillverkning och annat då med det projektet så började, så blev det en betydligt positivare syn på vindkraft.” (Peter Roslund 2010-04-13).

Citatet ovan visar på att när väl det stora projektet blev påtänkt så gick det att se möjligheterna med vindkraft tydligare, kanske på grund av att de inte var så stora i samband med de mindre projekten.

4.3 Bollnäs

Bollnäs kommuns vindkraftutveckling har inte varit så snabb, utan det är på senare tid en vindkraftplan har börjat diskuteras. Idag finns det ett par uppbyggda verk i kommunen. Den ej ännu antagna översiktsplan för vindkraft i kommunen ska tas upp och diskuteras i kommunfullmäktige med start 2010-04-15. I denna plan finns förslag på platser i kommunen där total 300 vindkraftverk kan sättas upp. I Bollnäs kommun bor ungefär 26 200 invånare. (Olle Nilsson Sträng 2010-04-14; Bollnäs kommun 2009:39-46; Arne Nedstam 2010-04-22; Bollnäs kommun 2010-04-20).

4.3.1 Teknik

I de dokument om vindkraft som går att finna på Bollnäs kommuns hemsida går det att se att möjligheter inom ramen teknik är en del av förståelsen av vindkraft inom kommunen.

”En fördubbling av vindhastigheten ökar effekten åtta gånger eller om medelvindsstyrkan ökar från 7 till 8 m/s kan det ge 25 % mer el.” (Bollnäs kommun 2009:5)

Citatet ovan visar på att energi från vindkraft ses som en stark och effektiv energikälla, vilket även ger en bild av de tekniska möjligheter som finns kopplade till en uppbyggnad av vindkraft. Kommunen betonar även att själva vindkrafttekniken genom åren har förbättrats till att både bli tystare och effektivare (Bollnäs kommun 2009:6). Inom den tekniska ramen som kommunen använder sig av i sin diskussion om vindkraft läggs vikt nästan enbart på möjligheterna, vilket visar på en förståelse av vindkraft som en pålitlig energikälla med många fördelar. Detta bekräftas även av den jämförelse som finns där vindkraftens fördelar gentemot kolkraften framhålls (Bollnäs kommun 2009:7).

4.3.2 Ekonomi

Den ekonomiska ramen är inte något kommunen lägger så stor vikt vid i de dokument som finns om vindkraft. Den nämns i samband med elnätets utbyggnad:

”Kapacitetsbrist kan åtgärdas genom förstärkningar. Kostnaderna för detta och för anslutningen fördelas efter nyttoprincipen.” (Bollnäs kommun 2009:9)

Och även i samband med vindkraftens förhållande till jordbruket:

”Att sätta upp vindkraftverk på sin fastighet har blivit en möjlighet att få extra inkomster till jord- och skogsbruket” (Bollnäs kommun 2009:20)

Läst mellan raderna går den ekonomiska ramen även att koppla till turism- och yrkesfiskeindustrin eftersom vindkraft sägs, i kommunens dokument, påverka den här typen av verksamheter (Bollnäs kommun 2009:19-20). Den här ramen verkar inte vara en stor del av Bollnäs kommuns tolkning och förståelse av vindkraft till skillnad från hur det ser ut i många andra kommuner. I de fall den förekommer verkar fördelningen mellan risker och möjligheter vara jämn.

4.3.3 Miljö

Ramen miljö är inte heller en av de största ramarna i kommunens förståelse av vindkraft. Däremot tas den upp till diskussion och det är då främst möjligheter med vindkraftuppbyggnad som poängteras.

”En omfattande utbyggnad av vindkraften är generellt positivt för den biologiska mångfalden eftersom den bidrar till minskad försurning och övergödning samt minskar växthuseffekten. De positiva effekterna får man oavsett var verken står, medan det alltid är viktigt att placera verken så att värdefullt växt- och djurliv lokalt inte skadas av vindkraftverken.” (Bollnäs kommun 2009:18)

Vindkraftens påverkan på det lokala djurlivet diskuteras också, men det påpekas dock att riskerna för exempelvis fåglar, fladdermöss och fiskar inte är så stora som det ibland påstås. Vid uppbyggnad måste ändå hänsyn tas till att påverkan på det lokala djur- och naturlivet blir så litet som möjligt, eftersom det kommer att påverkas vid förändring, vilket gör att det är viktigt att studera platsvalet och välja bästa möjliga plats för ändamålet (Bollnäs kommun 2009:17-19).

Bollnäs kommun ser helt enkelt både risker och möjligheter inom ramen miljö. Deras förståelse av vindkraft inbegriper att naturvärden kan få det bättre av vindkraftverk på grund av minskat koldioxidutsläpp, men att det även kan bli sämre på grund av direkt påverkan både vid uppbyggnad och när verken väl står uppe. Båda sidor inom den här ramen är representerade med argument, vilket gör att tolkningen av vindkraft i den här frågan är bred. Möjligheterna är kanske lite starkare eftersom de inte påverkar lokalt på samma sätt som riskerna, vilket gör att de inte har en direkt positiv påverkan på kommunen. Eftersom kommunen trots detta lägger vikt vid möjligheterna kan det innebära att möjligheterna har lite större betydelse för kommunen än riskerna.

4.3.4 Hälsa och säkerhet

När det däremot gäller ramen hälsa och säkerhet är riskerna de som definitivt är starkast, eftersom möjligheterna inom den här ramen inte nämns. Fokus i diskussionerna ligger bland annat på risker för nedrasande is och snö från verken och för lossnande delar, vilket kan ge upphov till skador om människor befinner sig i närheten. Även diskussioner om störningar från ljud och skuggor förekommer, vilket dock poängteras ha förbättrats under åren. För att förhindra sådana risker finns riskavstånd mellan de planerade vindkraftverken och där människor bor eller vistas ofta (Bollnäs kommun 2009:9-13).

Som nämnt ovan diskuteras möjligheterna inom den här ramen inte, vilket gör att förståelsen av vindkraft inom den här ramen endast är fokuserad på riskerna. Detta kan

påverka den totala tolkningen av vindkraft i kommunen på samma sätt som när argumenten inom en ram endast fokuserar på möjligheterna påverkar tolkningen åt andra hållet.

4.3.5 Estetik och kultur

Ramen estetik och kultur verkar ha en stor del i Bollnäs kommuns förståelse av vindkraft och då är det främst riskerna med en förstörd landskapsbild som tas upp. Både i de dokument som kommunen har om vindkraft och i de intervjuer som gjorts för den här studien framkommer det att en av de stora riskerna med vindkraftuppbyggnad i kommunen är hur vindkraftverken kommer att påverka landskapsbilden.

”Mycket diskussioner kring sådant, kring landskapsbilden kännetecknandes av trakterna med de blå bergen och hur kommer det att kännas med vindkraft.” (Arne Nedstam 2010-04-22)

”Påverkan på... Ja alltså hur de här stora vindsnurrorna påverkar landskapsmiljön, det är nog det som diskuteras mest” (Olle Nilsson Sträng 2010-04-14)

Citaten visar på att frågan om en störd landskapsbild är en fråga som är en av de viktigaste när det kommer till vindkraftdiskussioner i kommunen och på så sätt blir det även en stor del av kommunens tolkning av och förståelse av vindkraften. Eftersom inga möjligheter med uppbyggande av vindkraft i samband med landskapsbilden tas upp är kommunens förståelse av vindkraft inom den här ramen endast fokuserad på riskerna.

4.3.6 Förändring över tid

Inom Bollnäs kommun verkar det ha skett förändringar över tid på två plan. Det ena är att politikerna i kommunen mer och mer har börjat se möjligheterna med uppbyggnad av vindkraft inom kommunens område. Detta på grund av att allt fler privata projektörer har uppvisat ett stort intresse av att bygga upp vindkraft i kommunen, vilket har gjort att till exempel ekonomiska möjligheter har framkommit tydligare. Den andra förändringen som verkar ha skett är att det på tjänstemannanivå har börjat fokuseras allt mer på riskerna. Dels på grund av skydd för naturvärden och landskapsbild, men även för att medborgarna i kommunen har börjat kommentera och uppmärksamma riskerna mer och mer. Detta har sedan

lett till att även tjänstemännen tittar närmare på riskerna (Olle Nilsson Sträng 2010-04-14; Arne Nedstam 2010-04-22).

4.4 Uppvidinge

I dagens läge finns det tre vindkraftverk i Uppvidinge kommun. Dock finns det fler projekt som är påtänkta och på gång att genomföras. Kommunen har beslutat att se över den gamla översiktsplanen som antogs 1991 och genom detta ta fram en ny översiktsplan som även har en enskild del för vindkraft och vindkraftsplanering. Genom att ha en plan där det tydligt är utsatt var uppbyggnad av vindkraft kan tillåtas gör det lättare att ta snabba beslut vid varje enskilt tillståndsärende. I Uppvidinge kommun bor det ungefär 9 350 invånare, varav de flesta bor i tätorterna inom kommunen (Uppvidinge kommun 2010-01-28; Uppvidinge kommun 2010-01-27; Uppvidinge kommun 2010:24; Uppvidinge kommun 2010-04-14).

4.4.1 Teknik

Den tekniska ramen är en tydlig del i Uppvidinge kommuns förståelse för vindkraft. Vindkraft beskrivs som en stark energikälla där det framhålls hur mycket energi som kan produceras där vindförhållandena är tillräckligt goda. Uppbyggandet av vindkraft i kommunen leder till att kommunikationer i kommunen måste byggas ut, så som vägar, vilket leder till att infrastrukturen i kommunen blir bättre. Detta kan räknas som både indirekta möjligheter och risker kopplad till uppbyggandet av vindkraft. Det blir en dyr investering för kommunen, men leder sedan till att vägnätet blir utbyggt och förstärkt. Kommunen poängterar även att det geografiska läge tekniskt sätt är ett bra läge för uppbyggandet av vindkraft, dels på grund av de goda vindförhållandena och dels på grund av att det i många delar av kommunen inte är så tätbefolkat. (Uppvidinge kommun 2009-11-24; Uppvidinge kommun 2010:24). Den förståelse Uppvidinge kommun har av vindkraft inom den tekniska ramen består mest av möjligheter när det gäller de direkta egenskaperna. När de gäller de indirekta egenskaperna tas fram en del risker, vilka dock inte är så framträdande.

4.4.2 Ekonomi, Politik

Ramarna ekonomi och politik är de ramar som tydligt ingår i kommunens förståelse av vindkraft och som även ses som drivande till att kommunen vill sätta upp vindkraft inom sitt område.

”En profilering av näringslivet på energifrågor och Uppvidinge kommun som nav i småländsk vindproduktion ska synliggöras på lämpligt och strategisk plats i kommunen...”
(Uppvidinge kommun 2010:39)

Citatet ovan sammanfattar ingångspunkterna i både ramen politik och ramen ekonomi för kommunen. Vindkraft ses som en möjlighet för den lokala ekonomin i form av inriktningen på näringslivet som skapas vid en stor uppbyggnad av vindkraft i kommunen. Vid uppbyggnad bildas även fler arbetstillfällen vilket leder till en bättre lokal ekonomi. I förståelsen av vindkraft ingick i alla fall från början en tanke av att vindkraften skulle bidra till stora ekonomiska möjligheter för kommunen (Åke Carlsson 2010-04-15; Uppvidinge kommun 2010:114). Vindkraft ses även, enligt en tolkning av citatet ovan, som en möjlighet politiskt eftersom det ger en bild av kommunen som drivande och kraftfull.

I den mån de här ramarna används i kommunen framkommer främst aspekter av vindkraften som visar på möjligheter i samband med uppbyggnad av densamma. Dock kan det, när det gäller ramen ekonomi, lyftas fram en del befarade risker angående en osäkerhet i att inte veta hur många arbetstillfällen som egentligen skapas och även att inte veta hur stora de indirekta kostnaderna blir för exempelvis utbyggnad av väg- och elnät (Uppvidinge kommun 2010:24, 114)

4.4.3 Miljö, Hälsa och säkerhet

Under ramen miljö i kommunen poängteras att en vindkraftutbyggnad nationellt är ett av de nationella klimatmålen, vilket visar på att det i Uppvidinge kommuns förståelse av vindkraft ingår att det är en energikälla som gynnar ett arbete för att minska klimatförändringar. Det påpekas även att vindkraftens möjligheter ligger i att det är en energikälla som kan motarbeta ytterligare klimatförändringar (Uppvidinge kommun 2010:29, 119).

”Den negativa påverkan orsakas främst av fysiska och upplevelsemässiga effekter, ljud och skuggor för boende. Påverkan på skogens djurliv kan ske men osäkert i vilken utsträckning.

Viss mark och då främst skog i kommunen tas i anspråk för själva verken och tillfartsvägarna.” (Uppvidinge kommun 2010:119)

Citatet ovan visar på att inom ramen hälsa och säkerhet är det främst risker som diskuteras, så som ljud och skuggor som kan vara störande. Inga möjligheter diskuteras inom den här ramen, vilket gör att förståelsen av vindkraft inom ramen hälsa och säkerhet endast består av risker. Citatet visar även på synen inom ramen miljö. På det sätt som det framställs här verkar inte de miljömässiga riskerna ta så stor plats i kommunens förståelse av vindkraft. Känsliga områden undviks för uppbyggnad av vindkraft, men annars verkar inte förståelsen av vindkraft innehålla att uppbyggnaden är så riskfylld för den lokala miljön (Uppvidinge kommun 2010:34).

I den mån diskussion förekommer angående ramen miljö läggs mer vikt på möjligheter än risker. Inom ramen hälsa och säkerhet är det dock endast argument om risker som förekommer i debatten och det blir då endast den sidan av ramen som ingår i förståelsen av vindkraft.

4.4.4 Estetik och kultur

Estetik och landskapsbild är för den här kommunen, liksom för de flesta andra, en viktig aspekt av vindkraftutvecklingen. Även här ses påverkan på landskapsbilden som en av de stora riskerna med vindkraftuppbyggnad inom kommunens område. Dock poängteras i kommunens dokument att de delar av kommunen där det blåser som bäst inte är så tätbefolkade, vilket leder till att det inte är så många människor som blir negativt påverkade av vindkraften (Uppvidinge kommun 2010:24, 33).

”Konsekvenserna kan sammanfattas i följande:

- *Visuella och upplevelsemässiga, dvs. var och hur syns vindkraften?” (Uppvidinge kommun 2010:33)*

Citatet ovan visar på att riskerna med landskapsbilden vid uppbyggnad av vindkraft är en av de centrala delarna i kommunens förståelse av vindkraft. Inga estetiska möjligheter tas upp i kommunens dokument och diskussioner om vindkraft.

”Den allmänna uppfattningen har varit att här finns så mycket träd att det syns inte.” (Hans Boman 2010-04-27)

Däremot visar det andra citatet här på att även en annan bild av vindkraften finns i kommunen, vilken går ut på att vindkraft ändå inte skulle påverka landskapsbilden så mycket eftersom det finns så mycket täckande skog i kommunen. På så sätt framhålls att vindkraft inte skulle störa landskapsbilden så mycket trots allt (Uppvidinge 2010:119). Detta kan ses som en möjlighet vilket gör att kommunen har både risker och möjligheter angående landskapsbilden i sin förståelse av vindkraft.

4.4.5 Förändring över tid

”För Uppvidinge har dessa två händelser - regeringsbeslutet och vindkartorna - inneburit ett kraftigt ökande intresse för vindkraftsetablering.” (Uppvidinge kommun 2009-11-26)

Citatet ovan visar på ett det har skett en tydlig förändring i kommunens förhållande till vindkraftfrågan. Det har, på grund av utomstående faktorer, blivit tvunget för kommunen att aktualisera och diskutera vindkraftfrågan. Fördelarna med vindkraft har på så sätt även framstått tydligare. Det regeringsbeslut som syftas på är att vindkraft år 2020 ska producera 30 TWh energi i Sverige. Vindkartorna är de kartor Uppsala Universitet tagit fram och som visar var vindförhållanden är tillräckligt goda i landet för att det ska bli en lönsamhet i att bygga upp vindkraft (Uppvidinge kommun 2009-11-26).

Dock anses förståelsen av vindkraft ha gått över lite mer från möjligheter till risker på senare tid. Detta beror på att kommunen i början av planeringen tänkte sig betydligt färre vindkraftverk till skillnad från de stora parker som privata projektörer började planera för. Ju större planerna blev, desto mer ökade även riskerna för påverkan på lokal nivå i kommunen (Hans Boman 2010-04-27).

4.5 Askersund

Vindkraft verkar inte vara en fråga som är så aktuell för Askersunds kommun i dagens läge, vilket bland annat visar sig på så sätt att dokument om frågan på hemsidan är få. Frågan har dock börjat diskuteras lite mer nu än den har gjort innan. Ingen vindkraftplan finns för kommunen. Däremot håller det på att tas fram en ny översiktsplan nu vilken kommer att

inbegripa en vindkraftplan på ett annat sätt än vad den tidigare gjort. Som det ser ut idag finns endast några få vindkraftverk inom kommunens område. I Askersunds kommun bor idag ungefär 11 500 invånare (Ida Mangsbo 2010-04-23; Per Ericsson 2010-04-27; Askersunds kommun 2008-12-16).

4.5.1 Ekonomi

Ramen ekonomi verkar vara en av de ramar där främst möjligheter ingår i kommunens förståelse av vindkraft. Vindkraft ses som en investering som skulle kunna ge en stabilitet till den framtida lokala ekonomin i kommunen (Per Eriksson 2010-04-27).

”Kommunen har också en tydlig inriktning att genomföra investeringar för framtiden. En av de saker som diskuteras är en satsning på vindkraft, såväl för miljön som för ekonomin.”
(Askersunds kommun 2009)

Citatet ovan visar på den ekonomiska förståelse kommunen har av vindkraft på så sätt att ekonomin ses som en bakomliggande möjlighet för uppförandet av vindkraft. Inga risker diskuteras inom den här ramen i Askersunds kommun, vilket gör att de ekonomiska möjligheterna utgör en del av kommunens förståelse av vindkraft.

4.5.2 Miljö

Inom ramen miljö ingår, i kommunens diskussioner, både risker och möjligheter, som även har visat sig vara fallet i de flesta andra kommuner. I citatet ovan, angående ekonomi, går även att se att kommunen anser att uppbyggnad av vindkraft inom kommunen är en god investering för framtidens miljö.

”På ett bredare plan så är det väl både miljöaspekter och minska oljeberoendet, vi har ju gått in i det här avtalet med att minska koldioxidutsläppen i kommunen fram till 2020 då med, vad är det, 20 procentenheter kanske, 20 eller 25 procentenheter och då är ju vindkraft en del av det.” (Per Eriksson 2010-04-27)

Här går att se att kommunen starkt kopplar ihop vindkraftuppbyggnad med en minskning av koldioxidutsläpp, vilket är en tydlig möjlighet inom ramen miljö. Även detta är en bakomliggande möjlighet för uppbyggande av vindkraft.

”Sen när man håller på att diskutera och kartlägger så, så kommer även den här miljöaspekten in, hur påverkar det här djurliv och fågelsträckningar och så vidare.” (Per Eriksson 2010-04-27)

Dock finns det som sagt även fokus på de miljömässiga riskerna kopplade till vindkraft i kommunens diskussioner och beskrivningar om detsamma. Riskerna rör vindkraftens påverkan på det lokala djur- och naturlivet. Detta gör att det varken är risker eller möjligheter som är det mest framträdande i kommunens förståelse av vindkraft i anknytning till ramen miljö. Båda sidorna finns representerade i argumentationen. Riskerna ges kanske en lite större plats än möjligheterna eftersom möjligheterna inom den miljömässiga ramen, som nämnts tidigare, är mer bakomliggande faktorer till att vindkraft över huvud taget tagits upp och diskuterats. Detta gör att de inte poängteras lika starkt i den diskussion som sedan följer.

4.5.3 Hälsa och säkerhet

I Askersund kommuns debatter och beskrivningar av vindkraft inom ramen hälsa och säkerhet förekommer inga argument för vindkraft som fokuserar på vindkraftens möjligheter. Endast risker inom denna ram tas upp.

”Sen diskuteras ju mycket med ljud- och naturpåverkan vi konstaterar ju på de här snurrorna vi har runt om i kommunen att de är ju inte helt ljudlösa.” (Per Eriksson 2010-04-27)

Även i de få dokument som tar upp vindkraft i kommunen betonas vikten av skyddsavstånd till närmaste bostadshus både på grund av det buller som verken ger upphov till och på grund av de skuggor som verken kan generera (Askersunds kommun 2008:13).

Av den information som finns om Askersunds kommuns diskussioner om vindkraft framkommer tydligt att kommunens förståelse av vindkraft inom ramen hälsa och säkerhet endast fokuseras på riskerna med vindkraftuppbyggnad inom kommunens område. Möjligheter så som förbättrad luftkvalitet tas inte upp, vilket gör att riskerna dominerar förståelsen inom den här ramen.

4.5.4 Estetik och kultur

Ramen estetik och kultur består i Askersunds kommuns debatter, även den av enbart risker. Risken för att landskapsbilden ska förstöras är även inom den här kommunen den bilden som framhävs mest och som formar kommunens förståelse för vindkraft.

”Ja jo absolut, alltså jag tror att det är många som tycker att det är fördelaktigt ur energisynpunkt men som sagt sen vi har ju väldigt mycket skydd här runt Vättern och så, så att man ser nog att man ska bevara det landskaps, eller den landskapsbilden kan man väl säga” (Ida Mangsbo 2010-04-23)

I det här citatet går det att se att en förändrad landskapsbild ses som en stor risk i samband med uppbyggnad av vindkraft i kommunen. Risken för landskapsbilden är även till viss del sammankopplad med den risk som anses finnas för djur- och naturvärden, vilket gör att riskerna tillsammans kan ses som större än de är och större än de skulle ha trott sig diskutera om för sig. Trots detta består huvuddelen av förståelsen av vindkraftuppbyggnad inom ramen estetik och kultur av risker, på grund av att möjligheterna inom ramen inte diskuteras.

4.5.5 Förändring över tid

Det som har gjort att vindkraft har blivit ett ämne som diskuteras i Askersunds kommun är, enligt de intervjuer som gjorts, att intresset hos privata aktörer har blivit större, vilket i sin tur har fått kommunen att inse att det är en fråga värd att diskuteras (Ida Mangsbo 2010-04-23). De dokument som finns på kommunens hemsida visar dock på att även ett statligt initiativ som utmärkning av riksintresse har påverkat kommunen att ta upp ämnet till diskussion. Detta på grund av att riksintressen måste tas upp i översiktsplanen.

”Vid Edölandets västra kustlinje är vindenergin på 80 m höjd 2000 kWh/kvm/år och på 50 m höjd 1600. När Energimyndigheten klassade områden som riksintressen för vindkraft, utgick man från ett energivillkor för potentiellt vindintressanta områden på 2400 kWh/kvm/år vid en höjd av 50 m över marken. 50 m-nivåns energigräns motsvaras på 80 m-nivån ungefär av energiinnehållet 3400 kWh/kvm/år.” (Askersunds kommun 2005:20)

Trots att kommunen i citatet ovan endast beskriver att vindförhållandena på ett visst ställe är för svaga för att platsen ska kunna utgöras av riksintresse för vindkraft, har utmärkningen av riksintresse gjort att det har varit en fråga kommunen har varit tvungen att undersöka. Detta har gjort att frågan har kommit upp för diskussion och att förståelsen av uppbyggnad av vindkraft inom kommunens gränser har visat sig. Att diskussionen om klimatförändringar har tagits upp nationellt har även gjort att kommunen har blivit mer positiv till en uppbyggnad av vindkraft (Per Eriksson 2010-04-27).

4.6 Ulricehamn

Som det ser ut idag har Ulricehamn ett vindkraftverk, modell mindre, inom kommunens area vilken är på 1122 km². Energimyndigheten utsåg 2008 en stor del av Ulricehamns kommun till riksintresse för vindkraft, vilket har gjort att kommunen har börjat arbeta mer aktivt med vindkraftplanering. Invånarantalet i Ulricehamn kommun i slutet av 2009 var 22 753 personer. Kommunen har i dagens läge ingen vindkraftsplan men däremot en vindkraftpolicy som är ställföreträdande vid beslut om vindkraftuppbyggnad tills en vindkraftsplan utarbetas (Ulricehamns kommun 2009-04-06:2; Ulricehamns kommun 2009-04-22; Ulricehamns kommun 2010-02-23; Ulricehamns kommun 2010-02-26).

4.6.1 Ekonomi

När det gäller vilka ramar som används när vindkraft diskuteras i Ulricehamns kommun är det några som blir extra tydliga. Den första av de större ramarna är ekonomin och främst hur vindkraftverken ska finansieras, både vid uppbyggnad och även senare vid drift. När det gäller uppbyggnad finns inga egentliga risker eller möjligheter diskuterade, men det framgår däremot att kommunen är villig att bidra med ekonomiska medel till vindkraftutbyggnad. Detta bland annat för att kunna få finansiellt stöd från Boverket. När det sedan gäller drift av vindkraft vill kommunen ha folkligt andelsägda vindkraftverk för att öka intresset och förståelsen för vindkraft bland medborgare (Ulricehamns kommun 2008-05-07; Ulricehamns kommun 2009-01-26).

Den här typen av fokusering inom ramen kan visa på att vindkraft i kommunens förståelse inte är den mest lukrativa näringen att satsa på, eftersom de väljer att fokusera på hur en finansiering ska gå till, vilket är en tydlig risk, istället för att se vindkraft som en näring som kan bidra till en ekonomiskt stabil energiförsörjning. Däremot tyder motionen på att

kommunen gör det möjligt för medborgare att vara delägare i ett vindkraftverk, på att kommunen ändå anser att det finns en viss ekonomisk möjlighet i vindkraft och att deläggande skulle göra medborgare mer positivt inställda till vindkraftutveckling i stort. Att kommunen är villig att delfinansiera uppbyggande av vindkraft tyder på att de ser vindkraft som en möjlighet för kommunen. Dock tar fokus på risker överhand.

4.6.2 Miljö

Den andra ramen som används frekvent i kommunens förståelse för vindkraft är miljömässiga möjligheter och risker. Vindkraft tas upp som en klimatvänlig och förnybar energikälla värd att satsa på för att minska kommunens negativa miljöpåverkan.

”All fysisk planering och samhällsbyggande grundas på strategier för hur energianvändning ska effektivisera, hur förnybara energiresurser ska tas tillvara och främja vindkraft och solenergi.” (Ulricehamns kommun 2008:8).

Vindkraften kopplat till en strävan efter förnybar energi ingår i ett av Ulricehamns kommuns delmål för en god livsmiljö, vilket visar på att kommunens förståelse av vindkraft inbegriper att den kan minska användningen av icke-förnybara energikällor så som olja. Dock läggs mycket fokus på känsliga områden i kommunen, där viktiga naturvärden behöver skyddas från ytterligare påverkan. Kommunen har bland annat kontrollerat för skaderisk för fåglar och fladdermöss och kommit fram till att det inte finns större risk att vindkraften påverkar fåglar och fladdermöss i Ulricehamn än någon annan stans. I de intervjuer som gjorts i Ulricehamns kommun framkommer att känsliga områden och naturvärden är det som främst diskuteras när tankarna på vindkraft övergår till verkliga idéer (Christian Brun 2010-03-12; Roland Karlsson 2010-03-15; Ulricehamns kommun 2009-04-06:2, 4).

Det synes här att miljöfrågor ligger som en grund till att kommunen vill ha vindkraft inom sitt område, då främst tankar om klimatförändringar, men det är tydligt att många andra naturvärden ses som viktigare.

”Om det byggdes upp vindkraft på alla möjliga ställen skulle det, om man säger, räcka till att hela Västra Götalands delmål för förnyelsebar energi täcktes.” (Christian Brun 2010-03-12)

Citatet visar på att det skulle finnas en möjlighet att bygga ut vindkraft i kommunen om det var prioriterat. Att det inte görs tyder på att riskerna för naturvärden ses som större än möjligheterna att kunna bidra till produktion av förnybar energi. Kommunen lägger inte så stor vikt vid att framhålla de miljömässiga möjligheterna med vindkraft i sina diskussioner. Förståelsen för vindkraft i kommunen är således främst fokuserad på risker inom den miljömässiga ramen.

4.6.3 Hälsa och säkerhet, Estetik och kultur

I samband med beskrivning av känsliga områden i kommunen beskrivs även vindkraftens negativa visuella påverkan på olika områden, vilket ingår i den estetiska ramen, som syns i citatet nedan.

”Vindkraft bör inte visuellt konkurrera med fasta, synliga fornlämningar eller värdefulla kulturelement, exempelvis kyrkobyggnader.” (Ulricehamns kommun 2009-04-06:4)

Vid uppsättning av vindkraftverk ska hänsyn tas till det buller som kan orsaka störningar hos boende i närheten och därför ska vissa avstånd hållas till närmaste bostadshus, vilket kan räknas som en risk för hälsa och säkerhet (Ulricehamns kommun 2009-04-06:2-3; Ulricehamns kommun 2009-10-04:13; Ulricehamns kommun 2006-11-10).

När de här olika ramarna används är det endast riskerna som nämns. Det är tydligt att kommunens förståelse av vindkraft är fokuserad på risker inom ramarna hälsa och säkerhet och estetik och kultur på grund av att en stor del av diskussionerna kring vindkraft handlar om risk för buller- och visuella störningar. Detta kan dock vara en effekt av att diskussionerna kring vindkraft endast hålls runt påtänkta projekt på specifika platser.

4.6.4 Förändring över tid

Enligt de intervjuer som är gjorda och enligt det som går att utläsa från skillnaderna i det Gröna bokslutet från 2005 jämfört med det från 2008 har intresset för vindkraft ökat över tid i Ulricehamn. Detta har främst ett samband med att Energimyndigheten 2008 utsåg stora delar av kommunen till riksintresse för vindkraft. Intresset bland privata aktörer har genom detta ökat, vilket har gjort att kommunen har varit tvungen att börja intressera sig för frågan. Eftersom privata aktörer kommer in med förslag på projekt där platser föreslås som

kommunen inte anser är de bästa för syftet har kommunen blivit tvungen att börja fundera på att ta fram egna förslag som enligt deras synpunkter kan fungera. Platser som till exempel inte består av väldigt viktiga naturvärden och där vindkraft inte heller är ett så störande inslag för människors vardag.

5 Analys skillnader

5.1 Skillnad kommun till kommun

Inramningen för vindkraft ser olika ut för varje kommun, vilket syns tydligt i avsnittet ovan. De olika kommunerna fokuserar på olika saker och ser även på vindkraft på olika sätt. Detta kan i förlängningen medföra att förhållningssättet till uppförande av vindkraft i kommunen skiljer sig mellan de olika kommunerna. Inom de olika ramarna som har använts i den här studien finns det två ingångspunkter om ramen ens tas upp i kommunernas diskussioner om vindkraft, och det är risker och möjligheter. Vissa ramar diskuteras inte alls i någon kommun, medan de ramarna kan vara de mest framträdande i en annan. I de kommuner där en ram diskuteras kan någon kommun fokusera endast på de risker som finns med vindkraft inom den ramen, medan en annan kommun istället fokuserar på möjligheterna. Dock finns det även ramar som kommunerna ser på ungefär samma sätt. Inom en viss ram kan en kommun även se både möjligheter och risker, där i och för sig en av vinklingarna är den mest framträdande.

Den kommun som, enligt den här studien, ser flest möjligheter med vindkraft och även är noga med att poängtera det är Gotland. Gotlands kommun ser möjligheter med vindkraft inom alla de ramar som diskuteras i studien, vilket dock inte hindrar att de även ser risker inom tre. I de ramar där de ser både möjligheter och risker är det endast inom ramen hälsa och säkerhet Gotlands kommun fokuserar mest på risker. I de andra två ramarna där kommunen både ser risker och möjligheter ligger störst fokus på möjligheterna. De ramar som verkar ha störst betydelse för Gotlands förståelse av vindkraft är den ekonomiska ramen och den miljömässiga ramen. I beskrivelsen av vindkraft i kommunen är det möjligheterna inom de här ramarna som tar störst plats. Piteå kommun har i sin förståelse av vindkraftfrågan fyra ramar där möjligheter poängterades och tre ramar inom vilka risker tas upp. Fortfarande är det tydligt att fokus på möjligheter är större än fokus på riskerna. Dock finns båda tydligt representerade. I den ram där kommunen ser både risker och möjligheter ligger fokus på möjligheterna, vilket gör att Piteås totala fokus på möjligheter blir starkare. Även för Piteås

kommun verkar den ekonomiska ramen, och möjligheterna inom den, vara den starkaste och mest drivande i kommunens förståelse.

Inga av de kommunerna som ingick i studien såg vindkraftens egenskaper som endast möjligheter eller endast risker. Det var inte heller någon av kommunerna i studien som såg risker inom alla de ramar som finns representerade i studien. När det gäller Bollnäs kommun ingår det i kommunens förståelse av vindkraft fyra ramar med fokus på risker och tre ramar med fokus på möjligheter. Det är i här fallet istället riskerna som är representerade i högre utsträckning. I en av de ramar där kommunen ser både risker och möjligheter ligger fokus dock på möjligheterna, vilket gör att kommunens förståelse av vindkraft blir lite mer neutral. Dock är det ramen estetik och kultur som är den viktigaste i kommunens diskussion om vindkraft, vilket innebär att riskerna inom denna ram får stor plats i den totala diskussionen. Den kommun vars förståelse för vindkraft inbegriper risker inom flest ramar var Uppvidinge, som såg risker i fem av sex ramar. Dock såg de även möjligheter inom fem av sex ramar, vilket kan visa på att deras förståelse av vindkraft är rätt så neutral. Det går även att se att inom de ramar kommunen ser både möjligheter och risker ligger fokus främst på möjligheterna. Detta gör att det ser ut som att kommunen ändå har ett fokus som främst är riktat mot möjligheter med vindkraft över lag. I kommunens förståelse av vindkraft verkar det vara tre ramar som har störst betydelse, vilka är teknik, politik och ekonomi. Kommunen poängterar främst möjligheterna inom dessa ramar.

Nästa kommun är Askersund vars fokus ligger främst på riskerna. Inom Askersunds förståelse av vindkraft finns fokus inriktat på risker inom tre ramar och inriktat på möjligheter inom två ramar. I den ram där kommunen ser både möjligheter och risker ligger även där fokus på risker, vilket gör att kommunens fokus på risker stärks. När det gäller vilken av ramarna som är mest framträdande i kommunens förståelse av vindkraft, är det svårt att säga eftersom det är ett ämne som inte diskuteras mycket. Dock är det ramarna miljö, hälsa och säkerhet och estetik och kultur de som verkar ta mest plats inom kommunens diskussioner, vilket stärker fokuseringen på risker. Den kommun vars förståelse och tolkning av vindkraft kan sägas bestå av mest risker, av de kommuner som ingick i studien, är Ulricehamn som såg risker inom fyra av ramarna men endast möjligheter inom två. Inom de två ramar där kommunen ser möjligheter ser de dock också risker och det är även riskerna som kommunen fokuserar mest på. Detta gör att kommunen blir den kommun i studien som främst fokuserar på risker. De två mest framträdande ramarna i kommunens diskussion om vindkraft är ekonomi och miljö, inom vilka riskerna är tydligast.

Som synes av genomgången ovan har ingen av de studerade kommunerna lika ingångar till vindkraftfrågan. Däremot finns det vissa ramar inom vilka kommunernas förståelse ser rätt så lika ut. Ett exempel på det är ramen miljö där alla kommuner i studien framhåller både risker och möjligheter med vindkraftuppbyggnad i kommunerna. Det finns alltså ingen av de studerade kommunerna som inte tar upp argument i båda riktningarna. Inom ramen ekonomi är den grundläggande förståelsen för alla kommunerna i studien att vindkraftuppbyggnad i kommunen leder till ekonomiska möjligheter för den lokala ekonomin. När det gäller ramarna hälsa och säkerhet och estetik och kultur är fenomenet det omvända. Inom de här två ramarna är det ingen av de sex undersökta kommunerna vars förståelse för eller tolkning av vindkraft inte fokuserar på riskerna. Däremot är det bara Gotland som i sin förståelse av vindkraft ser möjligheter inom ramen hälsa och säkerhet. Den politiska ramen är det inte så många kommuner som diskuterar när det kommer till vindkraftutveckling, vilket dock var förväntat. Ingen av kommunerna betonar dock riskerna som skulle kunna finnas inom den politiska ramen, utan de som diskuterar den tar endast upp möjligheterna som kan finnas.

För att kunna få en tydlig översikt över var kommunerna i studien står i sin inramning av vindkraft, finns här nedan en tabell som visar de olika ramarna.

Tabell 2. Tabellen visar de olika ramarna och de olika kommunerna. Inom varje ram visas vilka kommuner som fokuserar på risker och möjligheter. I de ramar där kommunerna ser både möjligheter och risker är det övergripande synsättet märkt med fetstil.

Ramar/ kommuner	Teknik	Ekonomi	Miljö	Hälsa och säkerhet	Politik	Estetik och kultur
Gotland	Möjligheter	Möjligheter	Möjligheter Risker	Möjligheter Risker	Möjligheter	Möjligheter Risker
Piteå	Möjligheter	Möjligheter	Möjligheter Risker	Risker	Möjligheter	Risker
Bollnäs	Möjligheter	Möjligheter Risker	Möjligheter Risker	Risker		Risker
Uppvidinge	Möjligheter Risker	Möjligheter Risker	Möjligheter Risker	Risker	Möjligheter	Möjligheter Risker
Askersund		Möjligheter	Möjligheter Risker	Risker		Risker
Ulricehamn		Möjligheter Risker	Möjligheter Risker	Risker		Risker

5.2 Inramning i förhållande till vindkraftuppbyggnad

Syftet med den här uppsatsen var att komma fram till om kommuners förståelse av vindkraft påverkar hur vindkraftutvecklingen ser ut i kommunen, alltså om den går i ett snabbt tempo eller i ett långsammare. Den inledande tanken var att Gotlands och Piteås kommuner, som redan nu har en stark vindkraftutveckling inom sina områden, även skulle visa sig se mest möjligheter inom de ramar som diskuteras angående vindkraft. Som synes ovan är det även det som är fallet. Gotlands kommun ser möjligheter inom varje ram, men inte lika mycket risker, har redan en stark utveckling av vindkraft med ungefär 150 verk och stabila planer på att utöka uppbyggnaden. Piteås kommun har också en förståelse av vindkraft som domineras av möjligheterna, men där riskerna får ta en lite större plats än de gör i Gotlands förståelse. Vindkraftuppbyggnaden har inte kommit så långt i Piteås kommun ännu, men ett vindkraftprojekt är på väg att uppföras i kommunen med en uppbyggnad av 1101 vindkraftverk, vilket gör att Piteå är en av de snabbaste kommunerna i vindkraftutveckling.

Även detta tyder på att en förståelse där möjligheterna är mer framträdande än riskerna gör att vindkraftutvecklingen blir starkare.

Bollnäs och Uppvidinge ingår i studien på grund av att de inte ännu har en så stark vindkraftutveckling inom kommunernas område, men ändå har nästan antagna vindkraftplaner på gång. I planerna hos båda kommunerna ingår tankar på uppbyggande av rätt så många verk inom kommunernas område. Detta gör att de inte är så snabba i sin vindkraftutveckling, men inte heller så långsamma. Grundat på hypotesen till den här uppsatsen, att kommunernas sätt att rama in vindkraft påverkar hur utvecklingen ser ut i kommunen, skulle de här kommunernas inramning av vindkraft innehålla en jämn fördelning av fokus på både risker och möjligheter. På Uppvidinge stämmer detta ganska bra, förutom att möjligheterna får lite större plats än väntat. Kommunen har ett ungefär lika stort fokus på risker som på möjligheter i de olika ramarna. Det är dock tydligt att möjligheterna ändå får ett större inflytande i diskussionerna. Även på Bollnäs stämmer det rätt så bra, där riskerna i och för sig tar lite större plats i kommunens förståelse än vad möjligheterna gör, på så sätt att kommunen ser risker i en ram mer än de ser möjligheter. De ramar som tar störst plats i kommunens diskussioner är dock de ramar som är mest inriktade på möjligheter vilket gör att kommunens ställning blir lite mer neutral mellan risker och möjligheter ändå.

Till sist valdes kommunerna Askersund och Ulricehamn ut på grund av att vindkraftutvecklingen går väldigt långsamt i de här kommunerna. Ingen av kommunerna har många vindkraftverk uppbyggda och vindkraftplaneringen har inte kommit så långt. Hypotesen i början av studien var att kommuner med en vindkraftutveckling som inte hade kommit så långt har en förståelse av vindkraft som främst är fokuserad på riskerna med uppbyggande av detsamma. I fallet med de här två kommunerna stämmer den inledande tanken överens med hur det verkligen är. Både Askersunds och Ulricehamns förståelse är främst fokuserad på risker med vindkraft, trots att även möjligheterna är representerade, då lite mer hos Askersund än hos Ulricehamn.

När det gäller vilka ramar som är mest framträdande hos de olika kommunerna går det att se att när den ekonomiska ramen är fokuserad på möjligheter är det den som har störst betydelse för kommuner med en långt framskriden vindkraftutveckling. I de kommuner med en långsammare utveckling är det istället ramar som rör lokala risker, som estetik och kultur och miljö, som framträder i större grad i kommunernas förståelse för vindkraft.

5.3 Faktorer till förändring över tid

För de flesta kommuner i den här studien har diskussionerna om vindkraft förändrats över tid vilket går att se i avsnitt fyra. För vissa har det gått från en förståelse av vindkraft som mest har varit fokuserad på risker till en förståelse mest fokuserad på möjligheter, medan det för andra har varit tvärt om, från fokus på möjligheter till större fokus på risker. Faktorerna som har angivits till varför det har blivit så är olika från kommun till kommun. Dock finns det några faktorer som nämns flera gånger hos olika kommuner. En sådan faktor är ett stort intresse från privata aktörer och projektörer för vindkraftuppbyggnad inom en viss kommun. Ett sådant intresse bidrar till att kommunen på något plan måste ta ställning till vindkraftfrågan och var vindkraftuppbyggnad kan tillåtas och inte, vilket leder till att frågan tas upp till diskussion. Denna faktor är den som nämns flest gånger hos de olika kommunerna som orsak till varför förståelsen i kommunen har förändrats. En del kommuner har till exempel fått en större förståelse av att en uppbyggnad av vindkraft inom kommunens område skulle kunna leda till en starkare lokal ekonomi, med ökade arbetstillfällen och möjlighet till produktion inom kommunen.

Ena annan faktor som nämns när det gäller orsaker till förändrad förståelse över tid, är statliga beslut och åtgärder, som till exempel utpekande av riksintressen eller beslut om att Sverige ska producera 30 TWh energi från vindkraft till år 2020. Sådana här beslut har fört upp vindkraftfrågan på agendan och riksintressen inom kommunernas områden har tvingat kommunerna att föra upp frågan på agendan för att ta ställning. Just ett påvisande på att kommuner har en god förutsättning för vindkraftuppbyggnad kan göra att kommunerna är mer benägna att se vindkraftens möjligheter i sin tolkning. Även ett påpekande från statligt håll att några av vindkraftens möjligheter ligger i att det är en förnybar energikälla och även mer klimatneutral än andra alternativ, kan göra att kommunernas fokus på de här möjligheterna blir större i deras tolkningar. Den ökade internationella debatten om klimatförändringar de senaste åren har även angivits som en anledning till att kommuner börjar se fler möjligheter med uppbyggande av vindkraft.

En anledning, som har tagits upp av några kommuner, till att förståelsen av vindkraft har riktats från möjligheter till risker inom kommuner är att vindkraftplanerna i kommunen har blivit större än väntat från början. Detta har gjort att även riskerna för påverkan på naturvärden och landskapsbild har blivit större, vilket har lett till att fokus på riskerna har ökat i kommunens förståelse. Planering av större vindkraftprojekt har lett till att förståelsen av vindkraft har blivit mer inriktad på möjligheter inom den ekonomiska ramen, men däremot

mer inriktad på risker inom ramarna miljö och estetik och kultur. Hur medborgarna i kommunen ställer sig till vindkraftutveckling i kommunen kan även vara en faktor som påverkar kommunens förståelse av vindkraft. I studien framgår att i alla fall en kommuns förståelse har blivit påverkad av medborgarnas åsikter och gått från att se många möjligheter till att även se mycket risker.

När det gäller hur kommunernas förståelse av vindkraft har förändrats över tid går det att se att de tre punkter som tas upp i början av studien, fysisk planering och kommunalt självstyre, ekonomiska incitament och privata aktörer och medborgares deltagande och acceptans, medverkar till en förändrad förståelse hos kommunerna. Privata aktörer och ekonomiska incitament kan påverka kommunernas förståelse till att se ekonomiska möjligheter med vindkraft. Medborgares deltagande och acceptans kan istället få kommunens förståelse av vindkraft att riktas mot risker istället för mot möjligheter om acceptansen inte finns där. Kommunalt självstyre påverkar inte direkt förståelsen hos de kommuner som ingår i studien, men däremot fysisk planering påverkar på så sätt att kommunens förståelse förändras beroende på hur planeringen av vindkraft har lagts upp från början. Det finns dock några ytterligare faktorer som tagits upp som anledningar till att kommunernas fokus inom förståelsen för vindkraft har förändrats, vilka är statliga beslut och åtgärder och även den internationella diskussionen om klimatförändringar.

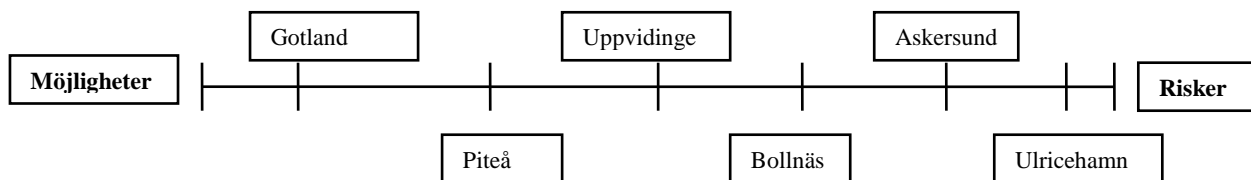
6 Slutsats

6.1 Diskussion

Enligt de resultat som framkommit i studien verkar det finnas ett visst samband mellan hur kommuner ramar in vindkraft och hur själva vindkraftutvecklingen sedan ser ut. De kommunerna vars förståelse av vindkraft främst fokuserar på möjligheter är även de kommuner som har den starkaste vindkraftutvecklingen. Kommuner som däremot inte diskuterar vindkraft lika frekvent och vars förståelse istället är fokuserad mer på risker har även en vindkraftutveckling som går rätt så långsamt framåt. Dock är inte detta samband helt klart. De kommuner som befinner sig i mitten och har en vindkraftutveckling som inte har gått så snabbt hitintills men som är på god väg, ser ungefär lika mycket möjligheter som risker. Dock ligger inte de kommunerna exakt i mitten mellan risker och möjligheter, eftersom båda kommunerna i studien låter möjligheterna få en större plats i de ramar där de ser både risker och möjligheter. Det går även att se att både Piteå som har en snabb vindkraftutveckling

och Askersund som har en långsam vindkraftutveckling ligger nära mitten, eftersom att båda kommunerna ser många möjligheter och risker. Inom de ramar där Piteå och Askersund ser både risker och möjligheter går det dock att se att möjligheterna är starkare i Piteås kommun och riskerna är starkare i Askersunds kommun. Skillnaderna mellan de grupperingar av kommuner som satsar mycket på vindkraft och de som inte har en långsam vindkraftutveckling blir svårare att avgöra eftersom alla kommunerna i studien ser risker inom vissa av ramarna och möjligheter inom andra.

Gotland som har en snabb vindkraftutveckling ser mycket möjligheter med vindkraft och inte så många risker. Ulricehamn har en långsam vindkraftutveckling och ser mycket risker med vindkraft och inte så många möjligheter. Övriga kommuner i studien befinner sig i intervallet mellan Gotland och Ulricehamn i sin förståelse.

Figur 1: Figuren visar på ett ungefär var de olika kommunerna befinner sig i ett intervall mellan hur mycket fokus som läggs på möjligheter i inramningen av vindkraft och hur mycket som fokuseras på risker. Kommunerna är här inte uppdelade i någon exakt skala, utan det är en ungefärlig skiss på kommunernas förhållande till varandra på en skala mellan möjligheter och risker i sin vindkraftinramning.

Det som går att se i den här studien är att tendenserna till att kommuner som investerar mycket i vindkraft även främst ser möjligheter i sin inramning av vindkraft. De kommuner som däremot inte har vindkraftfrågan som en aktuell debatt i kommunen ser främst risker i sin inramning av vindkraft. De kommuner som befinner sig i mitten med en vindkraftutveckling som inte är så snabb men inte heller är så långsam är de som är svårast att bedöma. Eftersom de ligger väldigt nära mitten, mellan risker och möjligheter, även i sin inramning av vindkraft, stämmer det bra överens med hur deras utveckling av vindkraft ser ut. Dock är inramningen lite mer fokuserad på möjligheter hos den ena kommunen vilket gör att just den här kategorin är lite svårbedömd.

Som det ser ut finns alltså ett visst samband mellan hur kommunerna ramar in vindkraft och hur deras vindkraftutveckling egentligen ser ut. Detta tyder på att kommunernas förståelse av vindkraft påverkar hur vindkraftutvecklingen i landet ser ut. På grund av att tendensen att vindkraftutvecklingen följer kommunens inramning gäller både för kommuner

med en inramning fokuserad mot möjligheter och med en fokuserad mot risker, tyder det på att förståelsen för vindkraften kom först och att hur utvecklingen skulle komma att se ut följde på det. Om det istället hade varit så att det var uppbyggande av vindkraft som hade påverkat att kommunerna hade börjat se möjligheterna i sin förståelse, hade det inneburit att de flesta kommuner skulle ha haft en förståelse av vindkraft fokuserad på risker när ingen vindkraftuppbyggnad fanns i kommunen. Så är dock inte fallet eftersom Bollnäs och Uppvidinge, som ännu inte har så stor vindkraftuppbyggnad inom kommunernas område, har planer på en större uppbyggnad och har en förståelse för vindkraft som inbegriper lika mycket möjligheter som risker. Alltså kan inte en förståelse av vindkraftens möjligheter endast komma efter att vindkraftverk har byggts upp inom en kommuns område. Dock framkommer inte i studien om det är en ökad diskussion av vindkraftfrågan i kommunerna som skulle kunna leda till att förståelsen för vindkraft blir mer inriktad mot möjligheter, vilket även skulle kunna vara ett troligt scenario.

Det finns olika saker som påverkar kommunernas förståelse av vindkraft som sedan i sin tur leder till hur vindkraftutvecklingen ser ut i kommunen. Den här studien har inte gått så djupt in på alla olika faktorer som kan ha påverkat att kommunernas förståelse av vindkraft ser olika ut. Vissa faktorer som har varit viktiga för hur kommunernas förståelse har påverkats över tid har dock framkommit. En av de faktorerna är de privata aktörernas intresse i att bygga upp vindkraft, vilket har lett till att kommuner har börjat få en större förståelse av de ekonomiska möjligheterna. Möjligheter som inbegriper ökade arbetstillfällena och en möjlig framtida produktion av vindkraftverk. Även medborgares åsikter och ställningstagande till vindkraft påverkar kommunledningen till att ändra sin tolkning av vindkraft, vilket ofta verkar leda till en tolkning där riskerna blir fler. Att medborgare väldigt aktivt förespråkar och på så sätt är drivande i frågan om uppbyggnad av vindkraft skulle kunna leda till en kommunal tolkning av vindkraft där möjligheterna blir fler. Dock förekommer det inget sådant fall i den här studien, vilket gör att det inte kan vara ett säkerställt faktum här.

En tredje faktor som påverkar kommunernas tolkning av vindkraft är statliga beslut och åtgärder. Ett exempel på det är utpekandet av riksintresse vilket har gjort att vindkraftfrågan har varit tvungen att aktualiseras i kommunerna. Även uppsatta mål som till exempel hur mycket energi som ska produceras av vindkraft år 2020, gör att vindkraft måste börja diskuteras och att förståelsen av vindkraft blir lite större hos kommunerna. Dock framgår inte om förståelsen av vindkraft blir mer inriktad på möjligheter eller risker efter statliga beslut är tagna. Den sista faktorn som framkommer i den här studien är hur kommunerna tidigare har lagt upp sin vindkraftplanering. Kommuner som tidigare har sett

mycket möjligheter med vindkraft och sen sett till att bygga upp några verk utan en plan eller som har fått in väldigt många ansökningar om vindkraft, kan istället övergå till att se fler risker med vindkraften.

Som synes ovan finns det många faktorer som kan påverka att förståelsen ser ut som den gör i de olika kommunerna. Sannolikt finns det många fler faktorer som också kan påverka kommunernas förståelse och tolkning av vindkraft. Det som går att se i den här studien är att enligt de undersökta kommunerna påverkar kommunernas förståelse för vindkraft och hur de ramar in detsamma hur vindkraftutvecklingen ser ut inom kommunernas områden. De kommuner som ser fler möjligheter med vindkraften har en stark vindkraftutveckling och de kommuner som ser fler risker med vindkraften har även en svagare vindkraftutveckling.

6.2 Generalitet och kumulativitet

6.2.1 Möjlighet till att generalisera resultat

Resultatet för den här studien går egentligen endast att bekräfta för de kommuner som ingår i studien. Eftersom tendensen i resultatet är att hypotesen i studien stämmer och att hur kommunerna ramar in vindkraft påverkar vindkraftutvecklingen, skulle det kunna gå att säga att den här tendensen även borde synas hos andra kommuner med lika goda förutsättningar för energiproduktion från vindkraft. Den här studien är gjord med utgångspunkt i endast sex olika kommuner och därför finns det inte ett tillräckligt stort underlag för att kunna dra slutsatser som gäller för alla kommuner som har stora områden med riksintressen för vindkraft. Det som går att generalisera från den här studien är att kommunernas inramning av vindkraft ser olika ut från kommun till kommun och detsamma gäller för vindkraftutvecklingen i kommunerna. Detta framkommer väldigt tydligt i studien vilket gör att det ska kunna stämma för andra kommuner i Sverige.

6.2.2 Ytterligare forskning

För att kunna stärka den tendens som framkommer i den här studien kommer ytterligare forskning att behövas inom det här området. För att få ett mer övergripande resultat skulle en statistisk undersökning kunna göras över alla kommuner med goda förutsättningar för vindkraftupbyggnad, eller många fler än i den här studien, för att på så sätt få en bredare bild

över hur sambanden mellan inramning av vindkraft och vindkraftutvecklingen ser ut. En sådan studie skulle behöva baseras på kvalitativ forskning så att möjliga faktorer kan undersökas i en större skala. Faktorerna från tidigare forskning kan sedan användas som en kodning i den statistiska analysen. Även samma typ av studie som den här kan göras, men med andra analysenheter som utgångspunkt, för att se om sambanden finns även i de fallen.

För att sedan gå vidare med de resultaten som framkommer, skulle nästa steg kunna vara att undersöka mer strukturerat vilka faktorer det är som påverkar kommunernas förståelse för och tolkning av vindkraft. På detta sätt går det att komma ett steg närmare vad som påverkar vindkraftutvecklingen och vad som gör att den går i olika tempo från kommun till kommun. Förståelsen av vad som påverkar kommunerna i deras tolkning av en fråga är viktig eftersom det visar på vad som kan påverka utvecklingen av olika företeelser. När kommunernas påverkan på vindkraftutvecklingen är kartlagd blir det lättare att ta reda på vilka bakgrundsfaktorer som påverkar kommunernas förståelse i olika frågor, vilket ger en tydligare bild av vad som gör att utvecklingen i Sveriges kommuner ser ut som den gör.

7 Referenser

7.1 Tryckt material

Agterbosch et al. (2004), *Implementation of wind energy in the Netherlands: the importance of the social-institutional setting*, Energy Policy, 32(18):2049-2066

Aitken, McDonald, Strachan (2008), *Locating 'power' in wind power planning processes: the (not so) influential role of local objectors*, Journal of Environmental Planning and Management, 51(6):777-779

Askersunds kommun (2009), [Internet], *Pressmeddelande – Arbetet med kommunens ekonomi och verksamhetsförändringar går vidare*, Hämtad 2010-04-29 kl 16:33, Tillgänglig på: <http://www.askersund.se/download/18.6d3738a511ef350d2a5800055939/Arbete+med+ekonomi+och+verksamhetsfor%C3%B6r%C3%A4ndringar+20090401.pdf>

Askersunds kommun (2008), [Internet], *Områdesbestämmelser för vindbruk, Olshammar 6:17*, Askersunds kommun, Örebro län, Hämtad 2010-05-03 kl 11:43, Tillgänglig på: http://www.askersund.se/download/18.2fdae311ae301ce868000127999/0812_OmrBest_Olshammar+6_17.pdf

Askersunds kommun (2005), [Internet], *Fördjupning av översiktsplanen för Askersunds kommun avseende Edölandet*, Hämtad 2010-05-03 kl 16:48, Tillgänglig på:

<http://www.askersund.se/download/18.101ea1e10829449abf80002390/ED%C3%96+f%C3%B6rdjplan.pdf>

Bergek, Anna (2010), *Levelling the palying field? The influence of national windpower planning instruments on conflicts of interests in a Swedish county*, Energy Policy, doi:10.1016/j.enpol.2009.12.023

Bird et al. (2005), *Policies and market factors driving wind power development in the United States*, Energy Policy, 33(2005):1397-1407

Bollnäs kommun (2009), [Internet], *Översiktsplan Bollnäs kommun – Tema Vindkraft*, Hämtad 2010-04-15 kl 14:53, Tillgänglig på: http://www.jarvso.com/wp-content/uploads/2009/12/oversiktsplan_vindkraft_bollnas.pdf

Energimyndigheten (2008), [Internet], *Elcertifikatsystem 2008*, Hämtad 2010-03-31 kl 17:17, Tillgänglig på: <http://webbshop.cm.se/System/TemplateView.aspx?p=Energimyndigheten&view=all&cat=/Broschyrer&id=2d9c4c1ded9842f993d0d15c0ef33f79>

Entman, Robert M. (2002) *Framing: towards clarification of a fractured paradigm*, McQuail's Reader in Mass Communication Theory, Red: Denis McQuail, SAGE Publications Ltd, London

Esaiasson et al. (2007), *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Nordstedts Juridik AB, Stockholm

Flanik, William M. (2008), *Metaphorical framing and foreign policy – Policy processes and Micro-foundations*, Departement of Political Science, University of Toronto

Gotlands kommun (2010), [Internet], *ByggGotland – förslag till översiktsplan för Gotlands kommun 2010-2025 (Utställning)*, Hämtad 2010-03-05 kl 15:08, Tillgänglig på: <http://www.gotland.se/imcms/47271>

Gotlands kommun (2009), [Internet], *Samhällsekonomiska effekter vid en utbyggnad av vindkraften*, Hämtad 2010-03-09 kl 10:58, Tillgänglig på: <http://www.gotland.se/imcms/45423>

Gotlands kommun (2008), [Internet], *Vision Gotland 2025 – Regionalt utvecklingsprogram för Gotland – RUP*, Hämtad 2010-03-08 kl 12:54, Tillgänglig på: <http://www.gotland.se/imcms/38064>

Gotlands kommun (2006), [Internet], *Energi 2010 – Energiplan för Gotlands kommun planperiod 2007-2010*, Hämtad 2010-03-09 kl 16:52, Tillgänglig på: <http://www.gotland.se/imcms/38976>

Jobert et al. (2007), *Local acceptance of wind energy: Factors of success identified*

in French and German case studies, Energy Policy, 35(2007):2751-2760

Kahn, Jamil (2003), *Wind Power Planning in Three Swedish Municipalities*, Journal of Environmental Planning and Management, 46(4):563-581

Kommunallagen (1991:900)

Michanek, Gabriel och Patrik Söderholm (2006), *Medvind i uppförsbacke – En studie av den svenska vindkraftspolitiken*, Rapport till Expertgruppen för miljöstudier 2006:1, Miljöbalken (1998:808)

Regeringskansliet, Finansdepartementet, Edita Sverige AB, Stockholm

Nadai, Alain (2007), *“Planning”, “siting” and the local acceptance of wind power: Some lessons from the French case*, Energy Policy, 35(2007):2715–2726

Plan- och bygglagen (1987:10)

Piteå kommun (2007), [Internet], *Översiktsplan Piteå Kommun – Fördjupning för Landsbygden Huvuddokument*, Hämtad 2010-04-14 kl 15:49, Tillgänglig på:
<http://www.pitea.se/Sidmappar/32397/Antagandehandlingar/%c3%96VERSIKTSPLAN%20HUVUDDOKUMENT%20ANTAGEN%2017-12-2007.pdf>

Piteå kommun (2004), [Internet], *Översiktsplan Piteå Kommun – Fördjupning för Skärgården*, Hämtad 2010-04-13 kl 14:16, Tillgänglig på:
<http://www.pitea.se/Sidmappar/32399/%c3%96P%20Sk%c3%a4rg%c3%a5rden%20ANTAGANDEHANDLING/10%20sj%c3%b6fart%20hamnar.pdf>

Piteå kommun (2001), [Internet], *Översiktsplan – Fördjupning för Piteå stadsbygd*, Hämtad 2010-04-07 kl 11:23, Tillgänglig på:
<http://www.pitea.se/Sidmappar/32398/heladokumentet.pdf>

Regeringsformen, Sveriges Grundlagar och Riksdagsordningen (2003)

Rothman, Steven B. (2008), *Getting Their Attention! Issue Emergence and Framing in International Politics*, Political Science, University of Oregon

Stephens, Rand, Melnick (2009), *Wind Energy in US Media: A Comparative State-Level Analysis of a Critical Climate Change Mitigation Technology*, Environmental Communication, 3(2):168-190

Takahashi, Bruno (2008), *Framing Climate Change: A Comparative Analysis of a US and a Canadian News Paper*, IJSC, 3(2008):152-170

Toke, Dave (2005), *Explaining wind power planning outcomes: Some findings from a study in England and Wales*, Energy Policy, 33(2005):1527–1539

Ulricehamns kommun (2009-10-09), [Internet], *Fladdermöss, fåglar och vindkraftverk i Ulricehamn*, Hämtad 2010-03-02 kl 13:40, Tillgänglig på:

http://www.ulricehamn.se/upload/miljo_bygg/natur/vindkraft/vindkraftmm.pdf

Ulricehamns kommun (2009-04-06), [Internet], *Vindkraftpolicy för Ulricehamns kommun*, Hämtad 2010-03-02 kl 09:54, Tillgänglig på:

http://www.ulricehamn.se/upload/miljo_bygg/styrdokument/vindkraftspolicy.pdf

Ulricehamns kommun (2008), [Internet], *Grönt bokslut 2008 – Uppföljning av miljömål*, Hämtad 2010-03-02 kl 09:41, Tillgänglig på:

http://www.ulricehamn.se/upload/miljo_bygg/agenda_21/miljomal/Grönt%20Bokslut%202008.pdf

Ulricehamns kommun (2006), [Internet], *Agenda 21 kapitel 5.6 – Nyttjande av förnybara och ändliga naturresurser*, Hämtad 2010-03-02 kl 13:49, Tillgänglig på:

http://www.ulricehamn.se/ulh_templates/Information.aspx?id=3952

Ulricehamns kommun (2005), [Internet], *Grönt bokslut för Ulricehamns kommun 2005*, Hämtad 2010-03-02 kl 09:43, Tillgänglig på:

http://www.ulricehamn.se/upload/miljo_bygg/agenda_21/Grönt%20Bokslut%202005.pdf

Uppvidinge kommun (2010), [Internet], *Översiktsplan 2010 – Samrådshandling 2010-03-16*, Hämtad 2010-04-26 kl 13:31, Tillgänglig på: [http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/Boende--](http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/Boende--Miljo/Bygga-och-bo/Oversiktsplaner/Oversiktsplanarbetet.html)

[Miljo/Bygga-och-bo/Oversiktsplaner/Oversiktsplanarbetet.html](http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/Boende--Miljo/Bygga-och-bo/Oversiktsplaner/Oversiktsplanarbetet.html)

Wolsink, Maarten (2000), *Wind power and the NIMBY-myth: institutional capacity and the limited significance of public support*, *Renewable Energy*, 21(1):49-64

7.1 Hemsidor

Askersunds kommun (2008-12-16), [Internet], *Välkommen till Askersund – skärgårdsidyllen*, Hämtad 2010-04-30 kl 09:58, Tillgänglig på:

<http://www.askersund.se/byggaochbo.4.1703484105148c66e08000284.html>

Bollnäs kommun (2010-04-20), [Internet], *Snabba fakta om kommunen*, Hämtad 2010-04-21 kl 10:17, Tillgänglig på:

<http://www.bollnas.se/Webred/webred.nsf/8CAAB76B35F8E4B5C12573B6005B1946/5BED6F3BD37DE4B3C12570340048FFD4?OpenDocument>

Ekot, Sveriges Radio (2010-03-16), [Internet], *Kommuner som sinkar vindkraft varnas*, Hämtad 2010-03-24 kl 13:46, Tillgänglig på:

<http://www.sr.se/ekot/arkiv.asp?DagensDatum=2010-03-16&Artikel=3561411>

Energimyndigheten (2009-11-30), [Internet], *Riksintressen för vindbruk*, Hämtad 2010-01-19 kl 08:15, Tillgänglig på: <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-av-vindkraft1/Bygga-vindkraftverk-/Riksintresse-vindbruk/>

Gotlands kommun (2010-01-21), [Internet], *Näringslivsutveckling – Exempel på yttrande från samrådet*, Hämtad 2010-03-09 kl 11:21, Tillgänglig på: http://www.gotland.se/imcms/GetDoc?meta_id=47244

Gotlands kommun (2009-01-07), [Internet], *Vindkraft på Gotland*, Hämtad 2010-03-05 kl 15:11, Tillgänglig på: <http://www.gotland.se/imcms/1729>

Piteå kommun, [Internet], *Vindkraft*, Hämtad 2010-04-08 kl 16:49, Tillgänglig på: <http://www.pitea.se/sv/Naringsliv/Energiska-Pitea/Vindkraft/>

Piteå kommun, [Internet], *Kommun och politik*, Hämtad 2010-04-13 kl 13:43, Tillgänglig på: <http://www.pitea.se/sv/Kommun-och-Politik/>

Regeringen (2009), [Internet], *Vindkraft*, Hämtad 2009-12-10 kl: 11.25, Tillgänglig på: <http://regeringen.se/sb/d/12245/a/132642>

SR Norrbotten, Norrbottensnytt (2009-04-06), [Internet], *Klartecken till vindkraftpark i Piteå*, Hämtad 2010-04-08 kl 11:25, Tillgänglig på: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=98&artikel=2749673>

Ulricehamns kommun (2010-02-26), [Internet], *Befolkning*, Hämtad 2010-03-02 kl 10:03, Tillgänglig på: http://www.ulricehamn.se/ulh_templates/Information.aspx?id=6556

Ulricehamns kommun (2010-02-23), [Internet], *Statistik & prognoser*, Hämtad 2010-03-02 kl 10:01, Tillgänglig på: http://www.ulricehamn.se/ulh_templates/Information.aspx?id=5000

Ulricehamns kommun (2009-01-26), [Internet], *Notiser 26 januari 2009*, Hämtad 2010-03-02 kl 11:22, Tillgänglig på: http://www.ulricehamn.se/ulh_templates/Information.aspx?id=7963

Ulricehamns kommun (2008-05-07), [Internet], *Notiser 5 maj 2008*, Hämtad 2010-03-02 kl 11:25, Tillgänglig på: http://www.ulricehamn.se/ulh_templates/Information.aspx?id=6723

Uppvidinge kommun (2010-04-14), [Internet], *Kommunfakta*, Hämtad 2010-04-26 kl 13:42, Tillgänglig på: <http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/-Kommunen/Kommunfakta.html>

Uppvidinge kommun (2010-01-28), [Internet], *Vindkraft*, Hämtad 2010-04-26 kl 09:33, Tillgänglig på: <http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/Boende--Miljo/Vindkraft.html>

Uppvidinge kommun (2010-01-27), [Internet], *Översiktsplaner*, Hämtad 2010-04-26 kl 11:15, Tillgänglig på: <http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/Boende--Miljo/Bygga-och-bo/Oversiktsplaner.html>

Uppvidinge kommun (2009-11-24), [Internet], *Vindkraft som energikälla*, Hämtad 2010-04-26 kl 09:31, Tillgänglig på: <http://www.uppvidinge.se/Toppmeny/Boende--Miljo/Vindkraft/Vindkraft-som-energikalla.html>

7.2 Intervjuer

Arne Nedstam, Planerare Samhällsbyggnadskontoret Bollnäs kommun 2010-04-22

Christian Bruhn, Planarkitekt Ulricehamns kommun 2010-03-12

Gunnar Gustafsson, Planarkitekt Gotlands kommun 2010-03-16

Hans Boman, Stadsarkitekt Uppvidinge kommun 2010-04-27

Ida Mangsbo, Planarkitekt Askersunds kommun 2010-04-23

Lars Thomsson, Kommunstyrelsens Ordförande Gotlands kommun 2010-04-16

Olle Nilsson Sträng, Kommunstyrelsens Ordförande Bollnäs kommun 2010-04-14

Per Eriksson, Kommunstyrelsens Ordförande Askersund kommun 2010-04-27

Per Lidström, Arbetat med Översiktsplaner och Detaljplaner Piteå kommun 2010-04-13

Peter Roslund, Kommunstyrelsens Ordförande Piteå kommun 2010-04-13

Roland Karlsson, Kommunstyrelsens Ordförande Ulricehamns kommun 2010-03-15

Åke Carlsson, Kommunstyrelsens Ordförande Uppvidinge kommun 2010-04-15

Bilaga 1

Frågor respondentintervjuer magisteruppsats

- 1) Namn?
- 2) Yrke/position?
- 3) Hur länge har du jobbat på denna position?
- 4) Är vindkraft ett aktuellt ämne i kommunen?
- 5) Hur mycket diskuteras vindkraft i kommunen? Lite, En del, Mycket
- 6) Vilka är det som diskuterar vindkraft mest? Medborgare, Media, Kommunfullmäktige, Miljö- och Samhällsbyggnadskontoret?
- 7) Vid vilka tillfällen diskuteras vindkraft? Vid uppbyggnad, vid planläggning, vid bedömning/tillstånd?
- 8) Vilka aspekter av vindkraft är det som diskuteras mest? Tekniska, ekonomiska, miljömässiga, hälsa och säkerhet, politiska, estetiska och kulturella?
- 9) Vilken typ av argument framkommer mest frekvent? Risker eller möjligheter?
- 10) Har synen på vindkraft någon gång förändrats i kommunen? I så fall när och varför?